

**Spune-mi
ce citești
ca să-ți spun
cine ești!**

CIUDATĂ LUME

Unul dintre cele mai fascinante spectacole la care am asistat în fascinantă comună Telese din Italia a fost acela al sosirii ziarelor. Veneau cu o precizie de ceasornic: Il Mattino, Oggi, La Repubblica, Avanti, L'Unita, Corriere dello sport, La Gazzetta dello sport și multe alte publicații, care mai de care mai atractivă și de orientările cele mai diverse.

Începea apoi vînzarea.

În general, telesinii cumpărau un ziar de informații politice și un altul de știri sportive. Lectura lor începea imediat, la câțiva pași, într-o cafenea.

Din cînd în cînd, cineva ridică ochii din ziar, se mira, comenta cu glas tare. Era ascultat de ceilalți cu aprobare sau, dimpotrivă, combătut. Apoi se lăsa din nou tăcerea și fiecare își vedea de lectură și ceașca lui de cafea.

N-aveau aceleași convingeri, dar democrația îi învățase să se respecte unii pe alții, indiferent de ceea ce gindeau. Nu-și rupeau unii altora ziarele, nu se injurau, nu-și cărau pumni pentru că unul cumpăra un ziar al unui partid iar un altul avea încredere într-un ziar al opoziției sau unul independent.

La sfârșitul lecturii se salutau cu tot respectul și fiecare își vedea de treburile lui.

**Ciudată comună — această comună
Telese.**

Și, mai ales, ciudată acea presă formată din publicații care nu se calomniau unele pe altele, nu-și cereau reciproc desființarea și nu-i socoteau pe oameni o turmă ce trebuia să gîndească numai într-un singur fel, ci le acorda dreptul de a se considera o colectivitate formată din individualități capabile să discearnă singure, pe seama unui mare noian de informații oferite cu toată generozitatea, ce e rău și ce e bine, în lumea în care trăiesc.

GEORGE ARION ■

În curînd nr. 2 al revistei

Din sumar:

● De la Carol al Il-
lea la Mihai I, de
Stelian Neagoe

● Japonia în direct.
**Un imperiu : Mitsu-
bishi**

● **Întîmplări din Barentown, proză polițistă de George Arion**

● Italia '90

● Umor, cuvinte încrucisate

PROIECTUL LEGII PRESEI

Ziaristul de apă dulce

— pagina 3 —

OPOZIȚIA
ARE
OPOZIȚIE ?

— pagina 4 —

*Se moare greu
de plămîni?*

— paginile 6 și 7 —

[illegible]

ALEX 90

BIS

2904

Dictionar popular al democrației originale

a antama — transcrierea liberă a verbului francez cu același sens. Se folosește oricând ori trebuie să vorbești despre ceva de care nimeni nu știe nimic, dînd de înțeles că știi totul. E utilizat mai cu seamă în alocuțiuni, spiciuri și foruărduri, niciodată în cuvîntări și dări de seamă.

adidas — firmă de materiale sportive ades evocată în Capitală în timpul Campionatului mondial de fotbal. Iată unul din cele mai populare clip-uri de televiziune: „Fugi de mine! Numai cu pantofi Adidas Torsion. Dacă vrei cu adevărat, poți!”

consens — primul superlativ al unui subiectiv! Semnifică mai mult decît unanimitate. Dacă pentru unanimitate ajungea 99,99%, pentru consens e nevoie de mai mult de 100%. Ce trece peste e rezervă strategică.

democrație — democrație nomenclaturizată sau nomenclatură democratizată. Fază de trecere de la democrația originală la democrația de piață.

diurnă — subiect asupra căruia atît partidul majoritar cît și opoziția au stabilit, în mai multe ședințe ale Camerei deputaților, un consens unanimitar antamînd direct problemele trecerii la economia de piață prin limbajul Oborului.

emanație — mai mult ca perfectul lui consens. În „Dictionarul de sinonime”, ed. 1978, termenul e reținut la intrarea 361: Miros.

a generaliza — comparativ de superioritate la verbe (revoluția, cum se poate constata, a emanat și în gramatică de cîteva ori). A generaliza înseamnă mai mult decît a coloneliza. Acțiunea colonelizării, începută cu mult înainte de luna decembrie anul trecut, cînd la intersecțiile importante ale Bucureștiului nu găseai decît coloanei, a trecut într-o fază nouă astfel că, lipsind sergentii, există toate condițiile ca în nodurile de circulație să întîlnim generali.

grevă — se cunosc mai multe tipuri, dar cele mai originale sînt greva japoneză și greva românească. Prima constă în faptul că toată lumea muncește pe brînci amenințînd cu oprirea lucrului. În România, de patruzeci și cinci de ani se stă pe rupele, amenințînd cu începerea lucrului. O seamă de greve din

primele luni ale anului au avut tot ce le trebuia ca să se cheme șantaje, dovadă că au evoluat ca atare.

legionari — în anii 168—169 e.n., evenimente primului război marcomanic se re-percutează și asupra Daciei. Are loc cea de a treia și ultima reorganizare a acestei provincii romane în care mai stăteau efectivele a două legiuni, în total cca. 40 000 legionari. Urmasii acestora au atacat în ziua de 13 iunie 1990 „mai multe monumente de arhitectură din București” — cum foarte plastic s-a exprimat un crainic de la „Actualități” și anume sediul Poliției Capitalei, al Ministerului de Interne și Televiziunea.

ortac — (accentul ca în Chițac și Celac); termen folosit frecvent în expresii ca: „ortac, or nu tac tot îmi rup oasele”.

polițieni — angajați ai ordinii publice; nu mai au aproape nimic din vechii milițieni dar nici cu poliștii nu seamănă încă. Milițieni loveau deobicei la cap, poliștii au voie să dea numai la picioare. Polițienii apelează la măsuri de tranziție: dau cu picioarele în cap.

popor — cei care vorbesc la televiziune sau trimit scrisori demascatoare la ziare. Cine nu e popor e telespectator sau cititor.

slobă — serviciu religios care rezolvă simplu, cu doar șapte-opt popi, ceea ce înainte se rezolva numai cu o cuvîntare. Un grup de inițiativă cere ca absolut toate emisiunile de actualități ale televiziunii să cuprindă cite o slobă pentru a onora astfel eroismul pacifist al preoților noștri, același în 13-15 iunie ca și în 21-22 decembrie.

sus și jos — repere ale activității politice. În Europa, există stînga și dreapta; la noi e pe cale să se impună regula ca toți cei care au fost sus să ajungă jos. Din care cauză, cei care azi sînt sus nu sînt jos.

teroriști — nu există teroriști, ci numai victime și întrebări la care n-o să avem niciodată răspuns. Iată o întrebare care o să ne urmărească veșnic: Cine a tras? (în traducere franceză: Qui tsak?).

TUDOR OCTAVIAN ■

DIRECȚIA VEȘT

Despre democrație se vorbește la noi cu o anume afecțiune paternă sau maternă, ea este „tinăra noastră democrație” și interesant apare că tinăra fiind, lipsită de experiență și maturitate, așadar, ea reușește să se facă pe plac cel mai puțin tinerilor.

Așa nevărstnică fiind, uneori chiar impulsivă și ridicînd pumnul sau bita, tinerilor le pare mai degrabă bătrînicioasă și fără viitor, altfel nu s-ar hotări să plece, unii dintre ei, și să nu se mai întoarcă.

Grupuri de zeci de tineri, aflați în excursie în Franța, ca și o parte dintre susținătorii echipei noastre de fotbal la campionatul mondial din Italia, n-au mai făcut drumul de întoarcere acasă. În prima jumătate a acestui an, fuga unor cetățeni români în Ungaria n-a încetat. La ambasadele unor țări occidentale se stă la rînd pentru vize de plecare definitivă. Mai aglomerată decît oricare alta fiind ambasada R.F.G.-ului.

În general, sații par hotărîți să lase în urmă doar amintirea lor. Vin de prin satele lor din Ardeal, aleargă după timbre fiscale ca să-și pună în bună regulă actele, dosarele apoi se așază cumînți și încrezători la ghișee iar dacă-i întrebă de ce pleacă, parcă nici nu aud întrebarea. Nu pentru că n-ar vrea să răspundă ci pentru că, dau ei de înțeles, ar fi cam mult de vorbit. Și ce rost are? Ce rost mai are?

Dacă-i întrebă de nume, preferă să nu și le spună. Înșiși: de ce, vă e frică de cineva? A, nu, dar parcă tot mai bine e așa!... Și adaugă: oricum, n-or să plece chiar toți, mai rămîn bătrînii, oameni pentru care viața e ceva ce se află în urmă, nu înainte.

Cineva îmi arată o scrisoare de la un văr, muncitor specializat. Vărul a fost, în decembrie '89, ceea ce se cheamă un bărbat curajos, în primele zile de după căderea lui Ceaușescu s-a arătat a fi un bun organizator și om cu simțul disciplinei, despre meritele lui în acele zile scriindu-se și la ziarul din județul respectiv. Dar mult timp după aceea au început amenințările și, într-o seară Werner Kloiber a fost flancat de doi indivizi care i-au șoptit la ureche să facă bine să plece și să nu mai vină îndărăt. Ceea ce a și făcut, și nu din teamă ci mai mult dintr-un fel de lehamite și dezgust. Acum este angajat la o firmă care-l plătește cu puțin peste 2 900 de mărci și nu întîmplător scrie că a simțit că a trăit acolo, în cîteva luni, cît a trăit în România atîția amar de ani. Între timp, fiul lui, Cristi, care în decembrie era militar în termen, de cum s-a liberat a plecat și el după taică-său, în R.F.G.

În pragul atîtor case rămîne să latre pustiul și să se întindă ruina... Și nici nu mai are rost, într-adevăr, să ne întrebăm de ce?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Republica Română Moldova

La sfîrșitul lunii trecute și începutul acestei luni a avut loc, la Chișinău, cel de-al doilea congres al Frontului Popular din Moldova. Cu acest prilej s-a adoptat propunerea ca acest important forum al basarabenilor să consacre două dorințe esențiale ale românilor dintre Prut și Nistru: numele teritoriului care și-a afirmat recent suveranitatea în raporturile cu U.R.S.S. să devină Republica Română Moldova, iar imnul național să fie cel firesc, adică „Deșteaptă-te române!”

O criză internă a Partidului Național Liberal?

Urmînd convulsii din P.N.T.-c.d. (datorate, îndeosebi, diferențelor de viziune dintre mai vîrstnicii și membrii tineri ai partidului) și în Partidul Național Liberal și-au făcut simțite prezența divergențe care, dincolo de „conflictul între generații”, semnaleză o criză mai amplă a opoziției noastre politice în general. Concret, domnii Dinu Patriciu, Călin Tăriceanu, Radu Cojocaru, Horia Rusu (deputat de Timișoara), Mihai Carp (deputat de Oradea) și Gelu Netea (directorul cotidianului „Viitorul”) au afirmat o altă viziune politică ce se vrea mai apropiată de realitățile românești actuale. Important e dacă P.N.L. se va întări în urma acestor divergențe ideologice.

Rețeaua de magazine „International Top-Company”

Cunoscuta firmă comercială franceză și-a asumat riscul de a deschide, în Reșița și Timișoara magazine care prezintă (cu aer de shop) produse alimentare, cosmetice și electrotehnice.

Reprezentantul pentru România, domnul Filip Pătan, ne-a asigurat că și Oradea, Clujul, Brașovul și, se înțelege, capitala țării, Bucureștiul vor găzdui magazine ale acestei companii. Mărfurile sînt de import, coada va fi autohtonă.

O șalupă din Oradea traversează Atlanticul

Avocatul Ovidiu Bot, medicul Nagy Peter și inginerul Vasile Olteanu din Oradea vor traversa Atlanticul cu o șalupă cu vele construită și proiectată la Galați de Dan Ujeu. Proiectul este ambițios: în 30 de zile, ambarcațiunea va ajunge de pe coasta europeană a oceanului în Venezuela. Vînt bun din pupa! (P. Balaci)

Navaliștii se organizează

Reprezentanți ai sindicatelor, navaliști din Constanța, Mangalia, Galați, Tulcea, Brăila, Oltenița și Giurgiu au constituit la Constanța, Federația Sindicatelor Navaliștilor din România, care reprezintă peste 28 000 muncitori navaliști.

Congresul Național Studentesc

Reunind, la București, organizații studentesti nonpolitice din marile centre universitare, primul congres național studentesc a stabilit cîteva direcții prioritare ale afirmării studentimii ca importantă forță socială și culturală a poporului român. Alegerea lui Marian Munteanu ca președinte de onoare, documentele înaintate de către reprezentanții studenților organelor stabilite de lege ca răspunzînd de aplicarea legii afirmă dorința studenților ca binecunoscutul lor coleg, devenit un simbol al luptei pașnice pentru libertate și democrație, să fie pus în libertate.

Noua conducere a Frontului Salvării Naționale

Intrucît domnul Ion Iliescu, în calitate sa de președinte al României, nu mai aparține nici unei formațiuni politice, s-a produs firească sa despărțire de principalul partid care i-a susținut candidatura — F.S.N. Pînă la congresul care va avea loc în toamnă, conducerea Frontului va fi asigurată de cei cinci vicepreședinți, dintre care domnul Nicolae S. Dumitru a fost desemnat prim vicepreședinte. Menționăm că domnul N. S. Dumitru a funcționat, înainte de Revoluție, ca profesor universitar, doctor în specialitatea sa, la catedra de științe sociale a Institutului de Construcții din București.

Ziua națională a S.U.A. la București

Probabil că dinaintea celui de-al doilea război mondial, Ambasada Statelor Unite ale Americii nu a mai reunit, ca în 4 iulie 1990, atîția oameni cu adevărat importanți din România. Sute de personalități ale vieții noastre politice, culturale și științifice, ziaristi reprezentînd toate culorile presei de azi au avut prilejul să participe la o înțîlnire de neuitat cu generoasele gaze americane. Sperăm că așa va fi mereu, ba am dori chiar ca, la alte înțîlniri similare, să vedem cît mai degrabă și oamenii de afaceri români (fi avem în vedere, în primul rînd, pe întreprinzătorii particulari și pe reprezentanții consiliilor de administrație ale întreprinderilor privatizate), căci bunele relații cu S.U.A. sînt și mai bune dacă sînt și economice.

Tirgul de ceramică românească „Cucuteni — 5000”

Ajuns la cea de-a 8-a ediție, tirgul de ceramică organizat de ieșeni a reunit pe lîngă realizări din cunoscutele centre din România (Rădăuți, Horezu, Oboga, Corund, Hălmăgel, Miercurea

Ciuc, Minzărești, Poiana Deleni, Tansa s.a.) și olari și rodul muncii lor din Basarabia. Iată o formă simbolică în care pămîntul românesc a fost adunat laolaltă.

„Economistul”

Asociația generală a economiștilor din România editează un interesant periodic (bisăptămînal, deocamdată) dedicat în exclusivitate activității economice. Cităm dintr-unul din editorialele seminate de Adrian Vasilescu: „Ideologia este tărîmul care ne dezbină. Economia este cea care trebuie să ne unească. Într-o societate politică pluripartită, economiei îi revine rolul de factor integrator al națiunii. Aici, în acest domeniu, se dă acum marea bătălie a renasterii țării”.

O propunere decentă pentru firma Adidas

Iacob Pop, muncitor la Întreprinderea „Solidaritatea” intenționează să parcurgă distanța Satu Mare — Marsilia la bordul unei... troinetă, construită după un proiect propriu. În vîrstă de 18 ani, temerarul sătmărean și-a pregătit pașaportul, rucsacul, itinerariul, dar pînă în ziua de 17 iulie a.c. (data stabilită pentru plecarea din Satu Mare) mai are de rezolvat două probleme: obținerea unei aprobări din partea C.P.U.N.-ului local și găsirea unui sponsor serios. Dacă va reuși să ajungă la Marsilia, își va îmbrățișa (sponsorizat) prietena franțuzoaică, Magali Tixier (Petre Barbu)

Marian Munteanu — membru de onoare al Societății studenților mediciniști

Reunită, în ședință extraordinară, Societatea studenților mediciniști a decis alegerea ca membru de onoare a domnului Marian Munteanu, adept al luptei non-violente pentru democrație și reprezentat al rezistenței studentesti împotriva neocomunismului și totalitarismului.

Cu condiția să nu vorbești nici de autorități, nici de cult, nici de morală, nici de cei sus-puși, nici de cei cu trecere ... nici de nimeni care să însemne ceva, cu aceste condiții ești liber să tipărești tot ce vrei. Ca să profit de această dulce libertate, anunț apariția unei reviste periodice și o intitulez Ziarul nefolositor.

(Beaumarchais — din celebrul monolog al lui Figaro)

Ce nu e voie

Imediat după revoluție s-au născut mai mult de o mie de ziare și reviste particulare ori ale unor societăți și comitete de inițiativă. Toate cele aproximativ 400 de publicații nominalizate în fostul catalog anual al tipăriturilor periodice au continuat să apară, cu nume schimbat, în altfel de formate și condiții tipografice și, cele mai multe, cu alte conducători. Ele s-au editat și distribuit prin bunăvoința administrațiilor și a tipografiilor, dat fiind că așa-zii „editori” au dispărut (secția de presă a C.C.-ului, F.D.U.S.-ul, Consiliul Culturii cu numeroasele sale comitete și comiții locale, diverse instituții — toate însă coordonate, direct sau indirect, de P.C.R.).

Cînd am solicitat fostului Guvern Provizoriu o lege a presei ne-am referit la un act de natură a clarifica modul de funcționare al publicațiilor dinainte de revoluție, publicațiilor ce angajau munca a mai multe mii de profesioniști. Am considerat oportun stabilirea unui regim al presei întrucît presa putea fi prima instituție din noua Romînie unde ideea privatizării avea și condiții și oamenii capabili să o pună în fapt. Mașinile au mers neîntrerupt, hirtia și cerneala existau, iar minți în stare să asigure schimbarea se află

destule în aproape toate redacțiile.

În locul unei astfel de legiuri ni s-a oferit însă un decret prin care multe din prerogativele interesînd coordonarea și apariția ale fostei secții de presă a C.C.-ului au fost transferate administrației și conducerii economice, situație ce a dus la posibilitatea ca oameni neavînd nici în clin nici în mîncă cu treburile întime ale facerii unei gazete să capete dreptul și obligația de a avea păreri ori a lua decizii. Că n-au făcut-o e spre cînstea lor și le mulțumim deschis. „Vidul de putere” n-a alimentat vanități directe.

Am spus-o și o repetăm: presa nu e liberă, ci îngăduită. Putem, e drept, scrie fără nici o constrîngere — în afara celor ale conștiinței — dar trăim un sentiment de provizorat în lipsa statuării clare a mediului în care ne putem rostui în viitorul imediat și în cel îndepărtat. Un „Proiect” de Lege a presei, ajuns în redacții printr-un soi de tirzie amabilitate a celor care l-au redactat, emană din aceleași principii, din aceeași gîndire și, probabil, de la chiar oamenii care au întocmit-o pe cea veche. Nu e o „lege a presei” ci, în principal, un inventar al tuturor îngrădirilor ce se pot imagina, astfel ca ziaristul să se simtă cenzurat încă înainte de a începe să scrie. Nu înțelegem de ce un ziarist trebuie pedepsit — cînd calomniază — de trei ori mai aspru decît un cetățean neziarist. Și, în general vor-

bind, de ce trebuie creat pentru ziaristi un pachet suplimentar de restricții și punițiuni cînd există destule în codurile civile și penale. (Un singur exemplu din lunga listă a ineptiilor strîse în „Proiect”: „Răspunderea pentru faptele prevăzute de art. 39 și 40 (n.n. cele mai multe definite extrem de vag!) revine autorului, precum și persoanei care a asigurat publicarea informației sau comentariului respectiv”. Întrebarea care se pune e de ce nu și părinților autorului precum — ca în anii '50-'60 — și rudelor sale de gradul I?).

În țările cu adevărat libere nu există Legi speciale ale presei. Drepturile și îndatoririle gazetarului sînt scrise în Constituție ca pentru oricare alt cetățean. Există însă legi care stabilesc cadrul de funcționare al presei, chestiunile administrativ-financiare interesînd independența publicațiilor. E straniu că în momentul cînd primul ministru prezintă un program al privatizării grăbite și generalizate de natură a activa toate secțiunile societății, singur „Proiectul” de lege a presei nu spune un cuvînt despre concepțiile cheie ale viitorului: independență reală, administrare proprie, dezvoltare pentru cei pricepuți, faliment pentru cei plicticoși etc.

Autorii „Proiectului” au privit nostalgic în trecut spre zilele cînd presa era condusă autoritar dintr-un cabinet al c.c. al p.c.r.

TUDOR OCTAVIAN ■

Iar cenzura?

Condițiile unei democrații adevărate sînt numeroase, dar între ele pe unul din primele locuri se situează libertatea presei. La noi, unei sugrumări a presei care a durat 45 de ani i s-a pus capăt la 22 decembrie anul trecut. Presa a devenit liberă prin însuși faptul revoluției, iar ziariștii au acum exact atîta libertate de a scrie cîtă și-au luat-o cu șase luni în urmă. Dar au apărut probleme. Guvernul a început să suporte din ce în ce mai greu criticile prin presă și să se gîndească cu nostalgie la vremurile cînd toată mass-media lăuda în cor stăpînirea. S-a încercat chiar să se recompună această situație, susținîndu-se că de vreme ce la 20 mai electoratul s-a pronunțat pentru cei ce sînt acum la cîrmă, aceștia trebuie să sprijine de toată presa, într-un impresionant consens.

Dintr-un motiv sau altul, la noi s-a pus problema adoptării unei legi a presei. Judecînd după toate luările de poziție ale factorilor puterii, și în primul rînd ale domnului Ion Iliescu, la adresa mijloacelor de comunicare, se putea ghici că printr-o lege a presei stăpînirea înțelege un mijloc de a-l limita presei posibilitățile, de a o încorseta, de a-l pune botniță. Așa a și fost. Proiectul de lege a presei difuzat recent redacțiilor nu e altceva decît o formă mascată (dar nu în chip abil) a cenzurii. Cîte parale fac drepturile presei, înscrise în numeroase articole ale proiectului, dacă „este interzisă publicarea sau difuzarea în orice mod prin presă a materialelor care cuprind informații și comentarii false sau alarmante care tulbură în mod grav liniștea publică și ordinea de drept?” Care guvern, dispunînd de o lege cu o asemenea prevedere, nu va băga acolo toate criticile la adresa lui?

În ceea ce ne privește, mărturisim că nu considerăm o lege a presei necesară. Răspunderile ziariștilor sau ale publicațiilor pentru cele scrise pot fi cuprinse foarte bine în celelalte acte normative, printre altele, în codul penal. Așa a fost în trecut la noi vreme îndelungată, și am avut una din cele mai bune prese din Europa. Se consemnează opreliștile și se înțelege că restul este permis. Dar dacă e totuși să se facă o lege a presei, atunci ea trebuie în așa fel alcătuită încît să constituie un motor al democrației, și nu o frînă a ei. Aceasta s-a și urmărit, de altfel, prin proiectul întocmit de Societatea ziariștilor, proiect care însă n-a plăcut Ministerului Justiției, și atunci funcționarul acestui minister ne-au fericit cu propriul lor text. Într-o lege a presei care se vrea democratică, răspunderile ziariștilor trebuie consemnate numai, întrucît este vorba de relația dintre presă și respectarea legilor, și nu referitor la posibilitățile de exprimare critică la adresa factorilor de putere, dacă acest lucru se face cu respectarea legilor.

Cu alte cuvinte, o lege a presei nu trebuie să fie — așa cum se încearcă prin proiectul pe care îl avem în vedere — înlocuirea cenzurii, introducerea cenzurii pe ușa din spate, ci este necesar ca ea să

fie garantul libertății de opinie exprimată prin presă, pentru ca presa să devină și la noi „a patra putere în stat”.

ION D. GOIA ■

Dreptul la pușcărie

Proiectul Legii Presei amenință să se transforme în multe din punctele lui într-un Mic Cod Penal cu destinație specială. Greșese cumva, bagă mîna în buzunar și cei care au scris și cei care au aprobat articolul (cîți dintre ei? șeful de secție, secretarul general, redactorul șef adjunct, redactorul șef, capul lîmpe, corectura, poate chiar întreg colegiul de redacție?) sau se îndreaptă cu pași liniștiți spre tribunal și de acolo direct la închisoare. La diversele pericole care amenință existența unui ziarist, se mai adaugă unul, pe care să-l numim fără ocolișuri: Pușcăria. Am progresat, orice s-ar spune.

Deci, ziaristul care cunoaște numeroși cetățeni care ar trebui să-și petreacă măcar o mică perioadă din viață dincolo de gratii pentru diverse potlogării, pentru dezinformări mai politice, ori mai economice la nivelul întregii țări se va vedea pus în situația să urmărească din celulă prosperitatea acestora.

Ca să micșoreze riscul de a face pușcărie, mulți ziaristi, sînt și ei oameni, vor înceta probabil să mai atace probleme delicate sau persoane care dețin puterea. Al putere, adevărul e de partea ta. Că justiția este în afara influențelor politice, independență de interese de partid la cîrmă, imparțială, chiar cînd e vorba de politici ori de Ministerul de Interne, deocamdată n-a dovedit-o. Ziaristul care este și trebuie să fie un apărător al ordinii publice n-are, e lîmpe din Proiect, drepturile unui polișt obșnuit.

Și pentru că vom face cu siguranță pușcărie, am fi dorit ca în partea finală Proiectul să fie mai explicit. Ni se vor pune cătușă? Vom fi bătuți la interogatorii? Vom fi ținuți la comun sau la izolare? Trebuie avut în vedere că în celulele cu mulți deținuți am putea destabiliza întreaga viață a acestora și, ceea ce este mai grav, am putea convinge colegii de detenție să citească ziarele la ieșirea de acolo. Ce fel de deținuți vom fi: politici, hoți, bișnițari, delapidatori, incitatori sau se va inventa o nouă categorie: prostitori de popor cu vorba și cîndelul? Vom putea primi pachete, scrisori, vom avea dreptul la vorbitor? Și nu se spune nimic despre o eventuală reeducare a noastră.

Pentru liniștea tuturor, mai ales a celor care intră prim redacției și dau cu capul de pereți pe ziariștii care nu le plac, toate aceste aspecte trebuie cu grijă lămurite. Numai astfel vom putea edifica statul nostru democratic, de drept. Și, pentru că o mai putem spune, propunem ca, după modelul Proiectului Legii Presei, să se elaboreze și alte proiecte de lege pentru toate meseriile, de la Președinție, ministru și pînă la ultimul șomer. În fața dreptului de a face pușcărie, toate categoriile socio-profesionale trebuie să fie egale.

OPREA GEORGESCU ■

Ziaristul de apă dulce

Cînd se scoală, dimineată, ziaristul de apă dulce se închină la icoana lui (cu față umană) astfel: „Dă-mi, Doamne, astăzi, mie, subiectul ușor, cel de toate zilele, o tarabă cu flori, un bișnițar imprudent, niste delincvenți amabili, sensibili la interviuri, sau măcar o conferință de presă la biroul de obiecte pierdute al Gărilor de Nord. Despre ce am să scriu astăzi? Atitea subiecte își desfășoară concupiscenta chemare către meandrele epicului. Despre copiii din flori, despre Casă Poporului, despre viața grea și urgisită a minerilor...”

O voce din back (poate chiar din feed-back): Ce dracu' te-a apucat să scrii articolul ăsta? Și tocmai despre ziaristul de apă dulce. Dacă vrei să-ți vezi murtă, n-ai decît să te uiți în oglindă. E un partener loial și oricum nu va rezista fără să se crape. E un articol prost. Nu-l mai continua. Însă articolul continuă de la sine. Cu obstinație. Simptomatic pentru ziaristul de apă dulce (așa scrie în manualul ziariștilor) este că, dimineată, cînd se trezește, nu-i cade niciodată un ghiveci cu flori în cap, nu alunecă niciodată pe săpun în baie, spărgînd oglinda și tăindu-și venele, din greșeală, cu un ciob. Ziaristul de apă dulce nu-i pasă de mașinile care merg, culmea coincidenței, chiar pe trotuarul care merge și el. Ziaristul de apă dulce lubește alpinismul. Este o fire sportivă și amabilă. Se cațără peste tot. Poartă drept amuletă, la gît, un piolet sfințit la muntele Athos. Din cauza ascensiuni-

lor prelungite face un fel de reumatism spondilotic la coloană, ceea ce-l silește să se incline și mai mult. E și turist pasionat. Astăzi îl poți găsi la Roma, fotografiîndu-se pe ruinele Colosseumului, miine la Paris, cătărît pe Turnul Eiffel. El a citit de mai multe ori SHOGUN și visul vieții lui este o seară cu o gheșă în templul sfînt de pe „muntele înzăpezit”.

În societate este, de obicei, fermecător. Se alege în cele mai multe cazuri, dintre nativii în ȘOARECE (după horoscopul chinezesc.) El este întotdeauna foarte bine informat. Atît de bine, încît informează și pe alții. Nu se ceartă din principiu. Are noroc și la cărți și în dragoste. Traduce pe oricine și în orice limbă. Are un simț al echilibrului de invidiat. Poate executa, legat la ochi, orice număr la trapez. Are un deosebit simț al cutremurului. Vederea lui îl ajută să găsească o pisică neagră, într-o cameră întunecoasă, în care nu există nici o pisică. Este gata oricînd să moară „pentru țară și rege”. Să-l urmărim într-o zi de lucru. Îl recunoaștem ușor: este un bărbat frumos, înalt, suplu, șaten, ușor grizonat, cu șolduri de vier, peste care timpul trece cu îngăduință. Scrie despre orice: despre fatidicele explozii de butelii, despre evoluția stralului de ozon și, cu indignare, despre hoții de buzunare. Este convins că există, undeva, acolo, după chipul și asemănarea sa, un dumnezeu al ziariștilor de apă dulce, pe care îl vede, din cînd în cînd, la televizor. Atunci inima i se umple de o profesională și cucernică bucurie.

Cînd nu are misiune de documentare, stă mai toată ziua la redacție, cu o cafea aburind clapele mașinii de scris. Mîncînd la bufet și se întoarce la birou, tirșindu-și cu greu picioarele umflate de varice premature. În tot acest timp visează la Premiul Pulitzer pentru reportaj, premiu pe care îl cedează, deja, sindicatului ziaristic: este, prin naștere, un sindicalist convins. Așteaptă, cu nerăbdare, o lege a presei. Trebuie să existe, nu-i așa, un regulament după care să funcționeze și el. Ce, pînă acum, scria el ce vroia? Aceeași voce din back: A cumca ce ț-a venit să te iei de Legea presei? Peste tot e o lege. Ce, în junglă, nu este legea junglei?

Însă, aracan de dînsul, ziaristul de bine (căci există și un ziarist de bine, special pentru oamenii de bine) este mereu atacat, în presă, de cei care vor să-i destabilizeze activitatea. Singura lui consolare sînt călduroasele scrisori de felicitare, pe care le primește de la grupuri numeroase de cetățeni indignați, de la muncitorii de pe ogoare, din fabrici, din uzine, care își continuă lupta lor pentru o viață mai bună și mai dreaptă, făcînd totul, după cum se arată în scrisoare.

Seara, muncitorul cu condeiul — care este, de fapt, ziaristul de bine — se întoarce cu fața sa (umană) spre icoana care îl apără și îl păzește de a nu cădea în sofistică, pe care o sîrută (pe furie, cu discreție) și adoarme fericit, cu conștiința datoriei împlinite.

MIHAIL GALĂTANU ■

Opoziția are opoziție?

Indiferent de ce parte s-ar afla, de simpatiile sau antipatiile politice, aproape toți concetățenii noștri folosesc cu convingere formula „fragila noastră democrație”. O formulă care, cel puțin acum, aproape că nu lasă loc ironiei. Desigur, pentru unii fragilitatea înseamnă că opoziția ar fi în stare (sau cel puțin ar dori) să destabilizeze situația politică creată, ceea ce ar conduce la un alt soi de dictatură (eventual militară). Pentru alții, dimpotrivă, fragilitatea democrației derivă direct din fragilitatea opoziției care, ținând seama de „scorul” electoral, nu se poate, practic, manifesta politic altfel decât prin bunăvoința forței politice aflate la putere. Oricum am zuci lucrurile, fără opoziție,

fără confruntare de opinii, fără posibilitatea opțiunii (în primul rând electorale dar nu numai) nu există, desigur, democrație. Și, oricâte intenții bune ar fi în priză, „democrația originală” sau „opoziția constructivă” nu sînt me-nite decât să-i înspăimînte pe cei care au suficientă memorie să invoce „democrația unică în felul său” a lui Ceaușescu.

Așadar, ce credibilitate are opoziția care proclamă drept garant al democrației însăși existența opoziției? Deocamdată, ea însăși se află în fața unei proprii opoziții care exprimă un fenomen politic foarte interesant. Sigur, problema opoziției este și o problemă a puterii. Atît a opoziției constituite de partidele rivale cît și a aceleia structu-

rate (sau pe cale de a se structura) în chiar sinul Frontului Salvării Naționale. De altfel, partid unit, de monolit ș.a.m.d. am mai avut. Sperăm că nici un partid nu va mai fi de monolit (sau, dacă va fi, că nu va obține niciodată atîtea voturi cît să conteze în eșichierul politic). Deocamdată, opoziția se manifestă pregnant în opoziție. De aceea, vom urmări, pentru început, cîteva fenomene din sinul acesteia, oprindu-ne cu precădere asupra partidelor istorice, a grupării partidelor de centru și a independenților, urmînd ca, pe măsura dezvoltării unor situații similare, să abordăm și problema necesarelor contradicții interne ale Frontului Salvării Naționale.

C.D.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Partidul Național Liberal în criză?

Evident, Partidul Național Liberal, care încă își putea face iluzii în februarie sau martie, a fost drastic înfrînt în alegeri. O înfrîngere cu atît mai categorică cu cît — trebuie s-o recunoaștem — exista o mare încredere, chiar din partea celor care nu s-au înscris în acest partid cum nu s-au înscris nici în altele, că liberalii se vor afirma cel puțin ca o formațiune politică de opoziție puternică. Or, realitatea de la 20 mai a plasat P.N.L. sub cota electorală a U.D.M.R., o formațiune politică desigur stimabilă dar care exprimă, procentual, cea mai importantă minoritate națională din România, ajunsă să depășească — iată — cea mai importantă minoritate politică. De aici, toate consecințele ce decurg în aprecierea credibilității opoziției noastre politice ajungă în situația de a nu putea influența, practic, luarea deciziilor în camera deputaților sau în senat într-un moment decisiv pentru istoria României. Din această perspectivă, eșecul liberalilor este o pierdere semnificativă măcar pentru imaginea democrației românești dacă nu pentru democrație însăși. În același timp, în măsura în care opoziția a fost drastic înfrîntă, P.N.L. este totuși, făcînd abstracție de U.D.M.R. care are sus-menționata situație specială, partidul care a obținut cele mai multe voturi între partidele de opoziție. Altfel spus, în cadrul unei opoziții extrem de slabe, acest partid are, totuși, o forță cît de cît apreciabilă. Avînd în vedere și priza deosebită pe care acest partid o are în rîndul intelectualilor și al tinerilor, succesele sale, semnificative totuși, înregistrate la Timișoara și București, evoluția postelectorală a P.N.L. depășește strictele interese de partid, avînd implicații serioase în viața politică a țării.

Pe fondul unor generale frămîntări în sinul opoziției politice din România, și la P.N.L., mai tîrziu dar mult mai profund, se manifestă, în ultima perioadă, tendința unei radicale remanieri. Un ușor detectabil conflict între generații sugerează o luptă mai amplă, de ordin ideologic și practic, menită să reasigure Partidului Național Liberal forța care l-a făcut, exceptînd ultima jumătate de veac, una dintre forțele politice cu adevărat istorice în viața României. Faptele se cunosc: un articol incendiar semnat de directorul co-

tidianului partidului a declanșat o reacție dură din partea a ceea ce unii numesc „gerontocrația penelistă”. Din chiar conducerea partidului, oamenii tineri s-au constituit într-un nucleu care, luptînd pentru a evita, totuși sciziunea, promovează ideea trecerii inedite la o strategie realistă în scopul atragerii electoratului și a simpatizanților, ținînd seama de realitățile românești actuale, în primul rînd de faptul că oamenii de azi au fost membri ai organizațiilor de partid sau de tineret comuniste, că lupta politică nu se face decît împotriva ideilor, în nici-un caz împotriva oamenilor care au împărțit sau mai împărtășesc sau care numai au mînat că împărtășesc aceste idei.

Semnificativ este faptul că, pînă în momentul în care aceste rînduri sînt încredințate tiparului, cel puțin, tinerii liberali nu au reproșat nimic în mod direct domnului Radu Câmpeanu și că nici acesta nu a luat o atitudine fermă. Se speră, credem, într-o necesară conciliere care — dacă se va produce — va plasa tineretului liberal într-o poziție net favorizată față de centrele efective de decizie.

În ce constă, în ultimă instanță, miza acestor confruntări? Oricine a urmărit programul propus de guvern parlamentarului a putut să constate că acesta are o indiscutabilă tentă liberală. Mai mult, o serie de linii directoare tradiționale ale liberalismului politic și economic se regăsesc în platforma mai multor partide, cîteva chiar în platforma partidului de guvernămînt. Slăbiciunea P.N.L., afirmă opoziția din sinul partidului ca și observatorii din afară, de altfel, constă în defecțiuni de ordin organizatoric, în insuficienta capacitate de a atrage electoratul și simpatizanții către maniera proprie liberalilor de a face viabile ideile liberale. Altfel spus, partidul liberal a furnizat o platformă acceptabilă chiar și pentru adversarii săi politici, fără a fi în stare să convingă electoratul că ar fi cel mai bun administrator în realizarea acestei platforme. Deci, ce vor tinerii? Ei își asumă în întregime ideile liberalismului, vor numai să încerce să le afirme politic într-o manieră mai bine adaptată realităților noastre economice și psihologice. Ei acuză faptul că, avînd desigur merite indiscutabile, o parte din „bătrîni” din partid au pus deasupra

interese de grup, „recuperarea” în domeniul prestigiului și al reparațiilor morale, că n-au intuit faptul fundamental că poporul român nu are în acest moment ca primă preocupare grija de a repara prejudiciile aduse de o jumătate de veac încoace celor care s-au opus comunismului, ci construirea unei societăți a bunăstării și libertății în care să nu mai fie posibile nenorocirile care s-au abătut asupra țării din 1944 încoace.

Adevărul este că noua istorie a P.N.L. nu se poate scrie decît luînd

foarte în serios această criză care poate fi și una de creștere. Oricum, circa un milion de români a votat cu liberalii și nu e puțin lucru. În sistemul nostru pluripartit, P.N.L. există cu adevărat, chiar dacă nu cu forța pe care și-ar fi dorit-o. Poate că opoziția din sinul acestui partid îi va da această forță, așa cum activitatea sa, ca partid de opoziție, poate contribui la întărirea generală a democrației românești.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Frămîntări la P.N.Ț. — c.d.

Prima jumătate a lunii iunie a însemnat pentru Partidul Național Țărănesc — creștin și democrat o perioadă de încercări dramatice. Una din acestea au constituit-o barbariile săvîrșite de mineri la sediul partidului. Mai înainte însă avuseser loc ceea ce s-a numit de către unii o manifestare a unei crize în sinul partidului. Iată cum au înfățișat chiar sursele P.N.Ț.-c.d. — declarații ale domnului Ion Diaconescu, vicepreședinte al partidului, comunicate Biroului „Delegației Permanente precum și relațiile din presa acestui partid — cele întîmplate: Pe 31 mai, conducerea partidului a hotărît dizolvarea unei mici organizații de tineret care funcționa pe lîngă sediul central, organizație care s-a făcut vinovată de o serie de activități ce depășeau cadrul moral și se abăteau de la linia politică a partidului. Cei în cauză nu s-au supus hotărîrii, iar în noaptea de 5-6 iunie au ocupat sediul și au dat publicității un comunicat în numele unui așa-zis comitet director în care au menționat și numele mai multor membri ai conducerii partidului fără ca aceștia să fi fost consultați. În legătură cu aceste evenimente, domnului Ion Puiu i s-a ridicat calitatea de vicepreședinte al P.N.Ț.-c.d. iar domnii Ion Rădoi, Sorin Lupășcu, Horia Niță, Cristian Ciobanu, Ion Florea, Dan Mihăilă, Nicușor Lambrachi, Doru Cacuci, Mihaela Sabin, Anca Dobrotă, Sorin Cerin și Mircea Bedrulea au fost excluși din partid.

Desigur, măsurile luate constituie probleme interne ale P.N.Ț.-c.d., ale conducerii acestuia și nu ne vom pronunța asupra lor. Dar nu putem să nu observăm — și acest lucru nu constituie un secret pentru nimeni, inclusiv pentru conducerea P.N.Ț.-c.d. — că întîmplările la care ne-am referit s-au produs în contextul larg al confruntărilor

și înfruntărilor dintre generații. Conflict clasic, inevitabil și, pînă la un anumit punct, benefic. Totul este dacă în rezolvarea lui se va ține seama: de interesele mari ale națiunii care reclamă o opoziție puternică și deci și un P.N.Ț.-c.d. puternic; de necesitățile reale de întinerire a partidului, întrucît pretutindeni, și deci și la P.N.Ț.-c.d., este nevoie de forțe politice active, aflate alături de oameni, în miezul problemelor care frămîntă întreaga țară; de faptul că unica garanție a solidarității și eficienței activității partidului o constituie conlucrarea dintre cele trei generații de p.n.Ț.-iști, printr-o măiestră armonizare a aspirațiilor și posibilităților acestor generații; de imperativul lăsării la o parte a ambițiilor și intereselor personale în favoarea concentrării tuturor eforturilor și energiei pentru înfăptuirea idealurilor nobile ale partidului lui Maniu și Mihalache.

De toate acestea conducerea P.N.Ț.-c.d. este pe deplin conștientă iar presa de partid a înfățișat foarte bine nevoile de înnoire în cadrul P.N.Ț.-c.d., necesitatea imperioasă a infuziei de tinerețe, a îmbinării experienței și înțelepciunii celor vîrstnici cu energia, dinamismul și realismul tinerilor. Dar numai recunoașterea teoretică nu-i suficientă. Trebuie să se treacă la fapte. Pentru că succesul partidului în viitor depinde — alături de alți factori de seamă, ținînd de regîndirea și restructurarea strategiei și tacticii, de adecvarea mijloacelor la scop, de flexibilitate în propagandă și expresie și de fermitate în principii — și de felul în care cele proclamate cu privire la întinerirea partidului vor fi transpuse în viață.

ION D. GOIA ■

Republica Română Moldova

După 50 de ani de istorie cumpănit de nedreaptă, Republica Sovietică Socialistă Moldovenească a devenit Republica Română Moldova, stat suveran care și-a luat propriul destin în mâini și privește cu înaltă speranță viitorul milenarului III al deplinei identității de sine.

Noul nume al republicii, devenit realitate în zilele de 30 iunie și 1 iulie, când s-a desfășurat al II-lea Congres al Frontului Popular din Moldova, răsună una dintre cele mai mari nedreptăți istorice care s-a înfăptuit în această parte a lumii și pe întreaga noastră planetă.

După actul samavolnic semnat de Ribbentrop și Molotov, prin care Basarabia a fost despărțită de trupul României Mari, numai într-o singură noapte au fost deportați în Siberia sute și sute de mii de români basarabeni, luați din așternuturi în toată noaptea, urcați în marfă sigilată, vagoanele deschise abia în plină Siberie, scoși

morții putreziți după atîta amar de drum iar cei rămași în plină iarnă părăsiți, flămânzi și înfricoșați sub cerul amenințător au aprins mari ruguri pe zăpadă, zile și nopți în șir, să nu înghețe, să supraviețuiască, să poată lua totul de la început. Au mai murit dintre ei, au dăruit, au înghețat. Dar au mai și rămas. Și au luat totul de la început! Au tăiat lemne din taiga. Și-au făcut izbe. Din cauza gerului cumpănit, locuiau împreună zece, douăzeci de oameni, ca în preistorie.

O parte din ei abia acum s-au întors în Basarabia. Și se mai întorc în continuare. La început le-a fost frică să povestească. Apoi și-au învins frica. Acum sînt la ora cînd își dau drumul. Spun totul fără teamă. În limba română pe care n-au uitat-o niciodată. Atîta doar că vorba lor ne sună nouă ciudat. Pare o frunză care se usucă la un capăt. Are un capăt strîns, înghețat, un capăt mai ascuțit unde sunetul se subțiază pînă se pierde din auz.

Și iată că acum basarabeni sînt din nou liberi. Cuvîntul lor viu și românesc înfloarește din nou puternic. Se aude tot mai distinct. În cosmos și în istorie.

Pe cea mai înaltă clădire din Chișinău flutură tricolorul ca drapelul național. În școli și în toate instituțiile, în cărți și reviste înaintea invincibilă literă latină a originii noastre comune, a continuității noastre neîntrerupte. Limba română a devenit limbă oficială de stat între Prut și Nistru — prin luptă și jertfa de sine a unor mari oameni de spirit — iar cultura română s-a întors la matca sa firească în această parte a lumii și a sufletului nostru. Imnul național al basarabenilor a devenit „Deșteaptă-te, române” iar Moldova de dincolo de Prut a început să se numească, încă din documentele celui de-al II-lea Congres al Frontului Popular, — Republica Română Moldova.

Să șoptim cu speranță și dragoste, cu credință și bucurie istorică, pentru noi înșine și pentru viitorul invincibil pe care îl pregătim cu fiecare bătaie a inimilor noastre:

Trăiască Republica Română Moldova!

ION ZUBAȘCU

ARCADIE SUCEVEANU

Ion a înviat!

Hei, cine-mi umblă-acum pe la strămoși?
Cine-mi încearcă osul spre-a mi-l frînge?
Mormintele lor sfînte, de Hristoși,
Mi-au fost adînc însămintate-n singe.

Strămoși de schimb? Ei nu pot fi schimbați!
Ei sîntem Noi — și-avem mereu cu toții
Grupa de singe-a munților Carpați
Și-aceeași dramă-n sfîșierea roții.

Voi nu-i simțiți în miezu-acestei plini?
Sînt ei, umili: moși, tații, unchii.
Mi-e trupul năpădit de-ale lor miini
Și-i simt în osul templei și în unghii.

Ei au hrănit acest pămînt de flori,
Ni s-au prelins în lacrimi și bucate.
Cu munții lor întregi sîntem datori,
Cu riurile, ce ne-au fost scurătate.

Mormintele lor, iată, au dat rod,
Crucile plîng, în noi, și se revoltă;
În șirul lor neîntrerupt mă-nnod —
Și singele îmi freacă-a recoltă!

Golgota lor ni-i rană și blazon,
Iar noi sîntem o grea semănătură.
Mîncăți și beți — e trupul lui Ion,
Chiar trupul lui îl duceți înspre gură.

Ce pîine neagră și ce griu ciudat
Din vechi străfunduri iese în afară!
Bat clopote... Ion a înviat
Și s-a născut — prin noi — a doua oară!

Strămoși de schimb? Ei nu pot fi schimbați!
Ei sîntem Noi — și-avem mereu cu toții
Grupa de singe-a munților Carpați
Și-aceeași dramă-n sfîșierea roții.

Correspondență din Chișinău

Revoltă și demnitate

În Moldova din partea stîngă a Prutului, lumea amină din zi în zi plecarea la mare, la munte, la țară. Viața culturală, ca și cea politică, e în fierbere. Prin tot ce se întîmplă acum se continuă demontarea vechiului sistem. Comuniștii își fac și ei bilanțul domniei lor peste acest pămînt și oamenii lui, timp de jumătate de veac (ar fi bine dacă veacul comunist ar avea în Republica Moldova doar 50 de ani!). Noul guvern și noul parlament al Republicii își reorganizează forțele. Frontul Popular a ajuns la al II-lea Congres al său. Zi și noapte lingă monumentul lui Ștefan cel Mare se discută (deocamdată, pe aici nu sînt mineri!). Lătmotivul tuturor acestor dezbateri — începînd cu discuțiile de bucatărie și terminînd cu cele parlamentare — este suveranitatea.

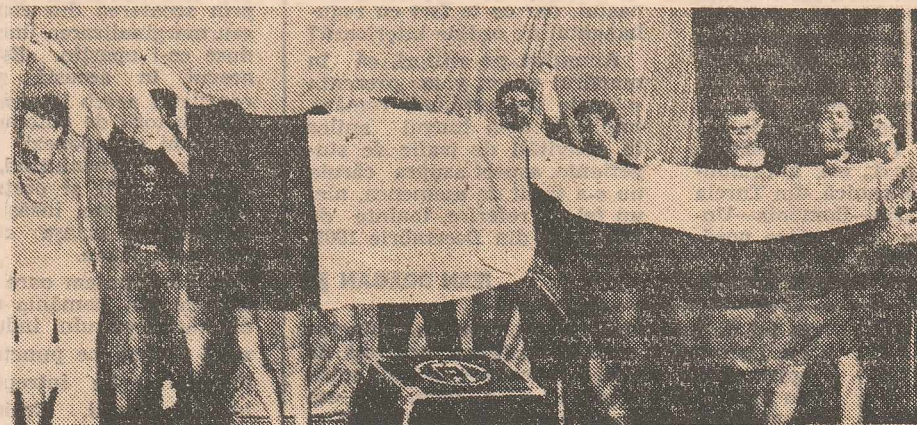
Încă din martie, imediat ce Lituania s-a declarat independentă, la toate mitingurile din Chișinău s-a strigat: „Trăiască Lituania independentă” și „Astăzi lituanienii, mine moldovenii!” Nimic de mirare, așadar, în faptul că Asociația de arte și creație artistică „Interarta”, aparținînd Ministerului culturii și cultelor din Moldova, vine cu frumoasa inițiativă de a lansa o serie de spectacole filantropice, în folosul poporului-frate lituanian — care de trei luni și jumătate se află într-o cruntă blocadă economică pentru a schimba — așa crede Kremlinul! — idealul libertății pe pîinea grea a robiei.

Începînd cu 29 iunie, la Teatrul de vară din Chișinău au avut loc sub acoperișul albastru al cerului, nu doar spectacole de cîntece și poezie, cum s-ar putea spune simplu și contabilmente, mai punînd o bifă la capitolul „Acțiuni patriotice”, ci o îmbrățișare a fraților de ideal, o strîngere de mînă peste distanțe și frontiere. Românii de pe ambele maluri ale Prutului s-au solidarizat mărturisindu-și dragostea și credința în istoria lor comună, trecută și viitoare, în acest spectacol-acțiune numit *Doina Prutului* care s-a vrut o replică vitală la ziua de 28 iunie, înșingherata zi de doliu a României Mari.

Revoltă și demnitate — acesta ar putea fi genericul celei de-a doua serii în care s-a derulat, la același Teatrul de vară, „Topul speranțelor”, a treia ediție a concursului radiofonic al tinerilor interpreți de muzică rock, pop, folk. Cu lacrimi în ochi ne-au privit lituanienii și ne-au ascultat fluturîndu-și drapelul galben-verde-roșu cînd noi, românii de dincoace și de dincolo de Prut, Victor Socaciu, Ștefan Hrușcă, Octavian Bud, Emilian Onciu am cîntat împreună „Lituania, Lituania / Liberă țară cu ochi albaștri / Credem în tine / Sîntem alături / Lituania!”

Au plecat în Lituania lor cu ochi albaștri și inimă mare băieții din formația „Šiaurės kriptas” transmițînd compatrioților lor căldura inimii românilor de pretutindeni. Ne-am îmbrățșiat și noi pe la casele și treburile noastre. Și totuși inima fiecăruia dintre noi bate grav în continuare „Vivat Lietuvai!” și „Ați lituanienii, mine moldovenii!”

SERGIU CUCUIETE, Chișinău, 2-VII-90

În această fotografie făcută la Chișinău în timpul spectacolului de solidaritate cu Republica independentă Lituania, la care au participat cîntăreții Victor Socaciu și Ștefan Hrușcă din România, un grup de cîntăreți din Republica Moldova și alt grup din Lituania, trei drapele flutură alături însuflețind cu trinitatea lor invicibilul cîntec al suveranității.

Congresul II al Frontului Popular din Moldova

În 30 iunie 1990 a început în sala „Octombrie” din Chișinău Congresul al II-lea al Frontului Popular din Republica Română Moldova. Raportul prezentat de domnul Ion Hadărcă, președintele Sfatului F.P.M., dădea de seamă susținută de domnul Tudor Cibotaru, președintele Comitetului de validare, și Vitalie Ciorap, președintele Comisiei de revizie, au menționat atît succesele cit și neîmplinirile existente la ora de față în activitatea celei mai de seamă mișcări de masă din Republica Română Moldova.

Gheorghe Ghimpu, secretarul F.P.M., a prezentat un co-raport în care a elogiat destinul tuturor celor care s-au sacrificat de-a lungul anilor sau au avut de suferit în luptele pentru marile idealuri ale basarabenilor. Gheorghe Ghimpu a făcut și cîteva observații critice asupra unor neîmpliniri de ordin organizatoric, strategic și tactic, sugerînd un plan concret de acțiuni în problemele de stringentă actualitate ale republicii. Nicolae Costin a formulat cîteva sarcini a căror soluționare trebuie să stea în atenția Frontului în perioada următoare. S-au propus, de asemenea, trecerea la o nouă formă de împărțire administrativ-teritorială a republicii în județe (Andrei Băstovoi), rezolvarea unor probleme stringente de ecologie (Gh. Malarciuc și Pavel Gusac), crearea unei Academii de științe naționale și mai ales o serie de reforme economice care să constituie baza materială a renașterii spirituale și suveranității statale.

Cei 1041 de delegați din toată Republica Română Moldova (cărora li s-au adăugat ziariști și reprezentanți ai unor societăți culturale din România și Lituania) au discutat, în a doua zi a lucrărilor Congresului F.P.M., proiectul de statut al Frontului. O polemică aprinsă s-a declanșat asupra primului punct al statutului. O parte din delegați au propus transformarea Frontului

într-un partid politic, alții au considerat această idee ca posibilă premisă a scindării Frontului. S-a optat pentru definirea Frontului ca mișcare, nu ca partid: „Frontul popular din Moldova este o mișcare antiliberistă și antitotalitară a renașterii naționale...” În noul statut aprobat s-a căzut de acord comun asupra scopurilor și sarcinilor viitoare ale Frontului, fiind trasate formele actuale de organizare, structură și relațiile cu organele de stat, formațiunile social-politice și mișcările obștești.

S-au stîrnit, de asemenea, discuții contradictorii cu privire la calitatea de membru al F.P.M., o parte din delegați susținînd că membrii Frontului nu pot fi și membri ai altui partid politic, ceea ce contravine primului punct din statutul F.P.M. referitor la calitatea sa de mișcare integratoare a tuturor forțelor democratice ale renașterii naționale. Prelungirea discuțiilor asupra acestui punct și tensiunea la care s-a discutat această idee reflectă desigur, nivelul de înțelegere al unor delegați asupra caracterului global și sarcinilor de ansamblu pe care Frontul le are în această perioadă.

Congresul a continuat cu discutarea noului proiect de program al F.P.M. care stabilește principalele sarcini ale Frontului în politica externă și internă, în domeniile economic, social și cultural. Ca imn al F.P.M. a fost adoptat cîntecul „Deșteaptă-te, române” cu ale cărui acorduri și versuri, cîntăte integral, a și început de altfel al II-lea Congres al Frontului.

S-au adoptat, în continuarea lucrărilor numeroase rezoluții și apeluri, între care au fost aprobate cîteva de interes major, cu consecințe vitale în viitorul Republicii Române Moldova: „Cu privire la biserica națională”, „Cu privire la statutul Armatei Sovietice pe teritoriul Moldovei”, „Cu privire la e-

cologie”. „Cu privire la repunerea în drepturi a etnonimului «poporul român» și a glotonimului «limba română»”, cărora li s-au adăugat propuneri referitoare la schimbarea denumirii palatului „Octombrie” în Palatul Național, schimbarea denumirii unor străzi și piețe din Chișinău, cit și rezoluția „Cu privire la denumirea republicii”. În această ultimă problemă au fost aduse argumente istorice pentru stabilirea denumirii statului independent suveran „Republica Română Moldova” — denumire ce a și fost inclusă în textele documentelor programatice ale congresului.

După adoptarea acestor importante linii directoare ale viitoarei istorii a statului suveran Moldova, s-a trecut la alegerea Sfatului F.P.M. Au fost propuse șase candidaturi pentru funcția de președinte al Frontului. Delegații Iurie Roșca, Valeriu Matei și Andrei Vartic și-au retras candidaturile în favoarea lui Ion Hadărcă, iar Gh. Ghimpu a refuzat să candideze. Între candidații Nicolae Costin și Ion Hadărcă, majoritatea a votat pentru alegerea celui din urmă ca președinte al Frontului Popular din Moldova, urmînd să exercite și funcția de președinte al Sfatului F.P.M. Congresul a ales și componența Sfatului F.P.M. cit și componența colegiului redacțional al revistei „Deșteptarea” (avîndu-l ca redactor șef pe Ștefan Secăreanu).

După importante victorii pe care le-a obținut într-un timp istoric extrem de scurt, în ceea ce privește grația latină, statalitatea limbii române, recunoașterea tricolorului ca drapel național și suveranitatea statală a Republicii Române Moldova, propunîndu-și și în viitor ca principale obiective asigurarea unei reale independențe, reîntegrarea teritoriilor care fac parte acum, în mod ilegal, din alte republici, lupta deschisă împotriva totalitarismului, imperialismului și bolșevismului, Frontul Popular din Moldova rămîne în continuare principala forță progresistă care are toate șansele să înfăptuiască o adevărată renaștere națională, iar al II-lea Congres al F.N.P. poate fi considerat, din acest punct de vedere, ca primul Congres al Republicii Române Moldova!

EXCLUSIVITATE „FLACĂRA“

Noua Hotărîre privind regimul vamal:

Droguri și tăcere în Carpați

Se știe că niciodată Moș Crăciun nu vine cu mîinile goale așa că mici autoritățile române nu s-au înșelat asupra culanței bătrînului cu barba albă și lungă ce aprinde imaginația copiilor și nu doar a lor, în fiecare iarnă.

LARRY-JOE CREW din Orlando, Florida, din îndepărtatele State Unite ale Americii are și el barbă, neagră însă și nu este Moș Crăciun dar, cu toate acestea, este așteptat și el, cu nerăbdare. Era semnalat de INTERPOL ca fiind un notoriu traficant internațional de droguri. Întrebarea ce se pune era următoarea: Ce „dar“ ne va face LARRY, cînd se va întoarce din Orientul Apropiat ?

Primul control realizat la Giurgiu de organele vamale și cele ale Ministerului de Interne a avut rezultatul negativ, în ceea ce ne privește, permițîndu-i americanului să răsufle ușurat. Trecuse un prim

Moș Crăciun nu vine cu mîna goală (III)

hop. Va urma însă unul și anume, vama de la Borș, înainte de a-și putea continua drumul prin Ungaria, și de aici, spre R.F. a Germaniei și Olanda.

Poate nu-i lipsit de interes să precizăm cititorilor noștri că în anul 1975, însosebi Franța și Germania de Vest, se confruntau cu o alarmantă creștere a numărului de toxicomani, precum și cu o diversificare a drogurilor ce dau naștere la dependență, consumul de cannabis împacîndu-se cu heroina iar amîndouă cu substanțe psihotrope (L.S.D., amfetaminele și chiar barbituricele fiind luate, în cadrul așa-ziselor „cocktailuri explozive“, împreună cu alcoolul).

Dar Olanda era, la acea dată, fără nici o îndoială, placa turnantă în ceea ce privește aprovizionarea și distribuția ilicită a drogurilor din Europa Occidentală, atrăgînd, ca o nouă Mecca, pe consumatori. Iar ca să ajungă în Olanda, cannabisul cultivat în Maroc, traversa Spania, Franța, iar cel obținut în Orientul apropiat — Turcia, Iugoslavia, Italia ș.a.m.d., ori, împrumutînd ruta balcanică, din Turcia prin Bulgaria—România—Ungaria și de aici către nord-vestul european.

Aceasta era intenția lîmpe

a lui LARRY-JOE CREW, de-jucată în ziua de Crăciun a anului 1975, cînd în autoturismul marca „Opel“, cu numărul de înmatriculare libanez 269005, au fost descoperite 2,369 kg de rășină de cannabis, sub formă de pulbere. Drogul era disimulat cu grijă în casele audio, cutii de conserve și ghemuri de sfoară aflate în portbagajul mașinii. LARRY-JOE CREW ținea astfel morțiș să-și onoreze cartea de vizită. Prin sentința penală nr. 441 din 11 martie 1976, pronunțată de către Judecătoria Oradea, a primit maximum pedepsei prevăzute de legea penală română pentru săvîrșirea infracțiunii de trafic de stupefiante. Mai avea 14 zile pînă la împlinirea vîrstei de 26 de ani. Oricum, la sărbătorirea acestei date, nu ar fi putut primi vizite din afara locului de detenție. O fi dorit dumnealui, dar ce te faci cu reglamentul de ordine interioară ?

Anunțăm pe cititori, că în numărul viitor, vom prezenta o parte din cetățenii români, implicați de-a lungul anilor în activități de trafic de stupefiante, aspect asupra căruia nu s-a făcut de asemenea, nici un fel de referire, înainte de Revoluția din Decembrie 1989.

JEAN DRĂGAN ■

Anti-drog

România era doar o țară de tranzit a drogurilor spre piețe mai profitabile din Occident. Pe la noi drogurile nu s-au oprit decît accidental. Doar au trecut ca un vînt peste casa noastră. Cel puțin așa știm pînă acum. Așa ni s-a spus. Absența lor a fost, însă, suplinită de prezența masivă a unor droguri

la fel de puternice ca stupefiantele : minciuna, lășitate, ipocrizia, falsitatea, ura față de spirit, hoția ridicată la rang național, setea de putere. Nu putem să ne plîngem că n-am avut și noi drogații noștri, că n-am avut și noi diverse mafii ale traficantilor de droguri. La fel de odioși ca și cei ai marilor filiere mondiale. Dacă miine ar pătrunde stupefiantele și în România, noi am fi imuni. Asupra noastră n-ar mai avea nici un efect. Sînt convinși de aceasta ! (I. Z.)

Quod licet Jovis, non licet bovis

Noua hotărîre vamală, propusă să intre în vigoare începînd cu 11 iulie, a fost întîmpinată de publicul larg cu stupeoare și consternare. O parte a dispozițiilor gîndite de legiuitor lezează nu numai interesele cetățeanului mediu, ci contravin deopotrivă unei realități de fapt. Ne vom referi în mod expres la prevederile privind vîmuirea autoturismelor achiziționate din străinătate de către cetățenii români.

În orice țară din lume, măsurile vamale protecționiste vizează un singur scop : acela de a pune la adăpost producția națională de bunuri de consum, stăvilind sau îngrădind concurența prin care firme de peste hotare ar putea periclita economia autohtonă, prin scoaterea din competiție sau marginalizarea unor produse ce-i aparțin. Este cunoscut în această privință conflictul acerb izbucnit între constructorii de automobile americani și japonezi, aceștia din urmă amenințînd, prin supraproducție și prețuri de vînzare scăzute, însăși existența unor uriașe concerne nord-americane.

Ei bine, putem oare asemui situația din România cu cea din țările vestului industrializat ? Sîntem pe punctul de a închide porțile întreprinderilor din Pitești, Craiova și Cîmpulung, deoarece, iată, zeci de firme din Germania, Japonia, Italia, U.R.S.S. și Cehoslovacia s-au grăbit să inunde piața românească cu

sute de mii de autoturisme ?

Hai să fim serioși ! Dacă autoturismele indigene n-ar mai avea loc în magazine și depozite, dacă publicațiile ar fi pline de reclame prin care firmele producătoare etalează calitățile mașinilor Dacia, Olteit și Aro dacă cetățeanul nostru s-ar pomeni tras de mîncă de agenți comerciali și publicitari pentru a cumpăra, în variate condiții avantajoase, autoturismul românesc, dacă, în sfîrșit, am avea situația de pe piețele apusului, unde oferta crește și cererea staționează — atunci da, măsura ar fi perfect justificată. Dar în realitate, România nu e decît un imens talcioc de fiare vechi, în care autoturisme sclerozate de bătrînete, ciocănite, peticite, recondiționate cu piese artizanale trec de la un proprietar la altul, prelungindu-și viața prin mijloace de terapie intensivă. Fiindcă șansa românului de a-și lua o mașină nouă este aceeași ca în urmă cu 10—15 ani. El n-are altceva de făcut decît să aștepte la coadă ani în șir. Pînă cînd rabla pe care o posedă depășește faza muzeală, devenind spectru pe patru roți. (Pe șoselele patriei mai circulă pînă azi, amenințînd securitatea traficului rutier, autoturisme Moskvici, Wartburg, Fiat-600, ieșite de pe benzile de montaj în anii 1960—1966).

După cum se știe, imediat după răsturnarea dictaturii, țara a stat o vreme sub o bi-

„SE MOARE GREU DE PLĂMÎNI!“

Vorbele izbesc liniștea ; o fac apoi de plumb. Femeia se oprește din roboteală. N-au înțeles ? A murit ăla de la 38 ! De ieri se chinuie. A dat Dumnezeu, de l-a luat. Acu', s-a liniștit !

În tîmpenia ei — ori, poate, numai în indiferența născută din contactul cotidian cu tragedia — infirmiera sporovăiește, sporovăiește... Tînrul blond se face că n-aude. Începe să-și numere pilulele. Își viră pe gît tubul de oxigen. Verifică robinetul. Merge. E bine !

Noului sosît, încă în haine de oraș, i se măresc ochii de groază. Buzele îi tremură. Doamne, unde am nimerit ?

Cine mai are timp să observe ? Și cui îi pasă ? Important ești TU. Doar soarta TA te interesează. „Uite, acu' o lună, cînd am venit, gata eram ! M-am pus pe picioare, mai mare minunea ! Doctorul Mihăilăan să trăiască ! Mîine-poimîine, plec acasă“.

Tînrul zîmbește și tace. De șase ani, le cam știe... Bătrînul n-o să plece așa cîrînd și, oricum, va reveni — cum revin mai toți... pînă-ntr-o zi... cînd... Da, se moare greu de plămîni. Dar, la asta nu trebuie să te gîndești ! Mai important e, unde se face un duș cînd apa nu curge ; cum să ocolești toaleta unde stă scris, mare „Nu scuipați pe jos“ și parcă tocmai de aceea, papucii ți se lipească de o clisă scirboasă, care în termeni medicali se mai cheamă și spută ; să știi de unde să faci rost de un „Torecan“, cînd greața te epuizează, ori de un „Algocamin“ cînd te înnebunește durerea ; cum să

„sparlești“ suportul metalic pentru perfuzii — să fii sănătos dacă ai perfuzor, rudele, sărcele, habar n-au avut că trebuie să aducă de acasă și chestia aia, ca un cuier, de care se agată. Sigur, e simplu de făcut, mai simplu ca un gard de cîmîțir ; nu-l face nimeni. Asta e ! Să știi să te descurci ! Să nu te gîndești ! Să exersezi, pînă la perfecțiune, știința de a trece timpul după-amiezilor și serilor nesfîrșite ; săptămîni după săptămîni ; în decorul sordid, fără lumină de citit, fără radio, fără televizor și, de multe ori, fără speranță... Doar azi contează : a trecut fără hemoptizie. Doar mîine contează : pentru asta, merită chiar să tragi, pe furie, o țigară. Face să te uieți și la dușul în halat roșu, cu dantele. Nu e rea ! E bolnavă ? Toti aintem ! Și nu se știe cîte zile mai avem ! Să le trăim pe toate !

Doamne, unde am nimerit ?

SA NU NE FACEM CA NU ȘTIM.

La poartă scrie, cu litere de-o șchioapă „Institutul de Ftiziologie“. Aici este Infernul ! Nu știați ? Așa e, nu aveți voie să știți. Se anunțase, doar, eradicarea tuberculozei. E lîmpe, tuberculoza înseamnă viață de mizerie. Cum s-o recunoști ? Apoi, e o boală care se ia. Un ofticiu trebuia îndepărtat, ca 'un lepros, scos din capitală, pierdut undeva, în provincie sau, mai simplu, în mormînt. Un gest cu mîna și pavilionul Spitalului de Ftiziologie de la Tunari — mult prea aproape de „traseu“ — a pierit sub

asfaltul unui larg bulevard. Dacă tuberculoza a fost eradicată, ce nevoie mai avem de spitale ? A dispărut și cel de lîngă lacul Pantelimon — transformat în hotel — 600 de paturi, condiții bune de tratament — anihilate peste noapte. Lovitură sub centură, dată, ca de obicei, pe tăcute. Rinjetul morții s-a lătit. Vorbele multe, sînt deseori inutile. O întrebare „la modă“ : Ce a făcut în ultimii 5 ani tuberculoza ? Iată statisticele : În 1985, incidența globală (cazuri noi plus recidive) a fost în România de 55,8 la sută de mii de locuitori. Iar în sectorul 4 al capitalei 72,2 la sută de mii de locuitori. În 1986 — 56,4 în țară și 71,4 în sectorul 4. 1987 — România: 58,2 sectorul 4 — 93,1. Creșteri vertiginoase după cum se vede. 1988 — în România se ajunge la cifra de 61,3 cazuri de tuberculoză la sută de mii de locuitori iar în sectorul 4 al capitalei — 93,8. În sfîrșit, anul 1989 bate recordul : 63,4 cazuri în țară și 94 în sectorul capitalei pe care s-au făcut aceste statistici.

Acesta este adevărul. Și e momentul să-l cunoaștem, sau... să-l recunoaștem. Se știe, impactul socio-economic este teribil asupra afecțiunii. Factorii socio-economici, evitați în toate studiile epidemiologice, mascau evoluția și datele reale ale bolii. Nepăsătoare la statistici — false ori adevărate — tuberculoza a început să prezinte forme tot mai grave, fulgerătoare, cu evoluții uluitoare, determinînd creșterea mortalității.

Da, în România se moare de tuberculoză ! Dacă n-ați știut-o, e timpul s-o aflați !

Eradicarea bolii ? O utopie ! Nu s-a realizat nici în țări dezvoltate, unde maladia nu mai e o problemă de sănătate — Olanda, spre exemplu. Eradicarea bolii ? Minciună, cu îngrozitoare consecințe : marginalizarea bolii și a bolnavilor, desființarea spitalelor, dezarmarea personalului medical, tăierea de pe lista importurilor a tuturor medicamentelor și aparaturii.

Tuberculoza a rămas să fie tratată cu cîteva medicamente, ineficace, mereu aceleași și din ce în ce mai greu de găsit. Bolnavul se vede silit să revină mereu în spital.

În mod normal, cînd intervine recidiva, sau rezistența la unele medicamente, se apelează la așa numitele tuberculostatice de rezervă, adică de rezervă. Ori, acestea au fost tăiate de mult pe lista de importuri, iar situația se perpetuează. Fiind o boală cu caracter social, cu incidența în creștere, afectînd atît adultul cît și copilul, ar trebui să primeze cînd se pune problema aprovizionării cu medicamente. Întreruperea medicației, tratamentul în salturi — cauzat de lipsuri — face absolut inutilă lupta cu boala. Pacientul revine în scurt timp la spital — în cazul cînd își găsește un loc — iar dacă are ghinionul de a prezenta chimio-rezistență, devine un condamnat ; doar pentru că nu există tuberculostatice de rezervă. Boala continuă să carieze plămîni și să diminueze suprafața respiratorie.

Disprețuită, marginalizată, tuberculoza se răzbună. Și dacă înainte nu se admitea recunoașterea unei realități — aceea că România este prin-

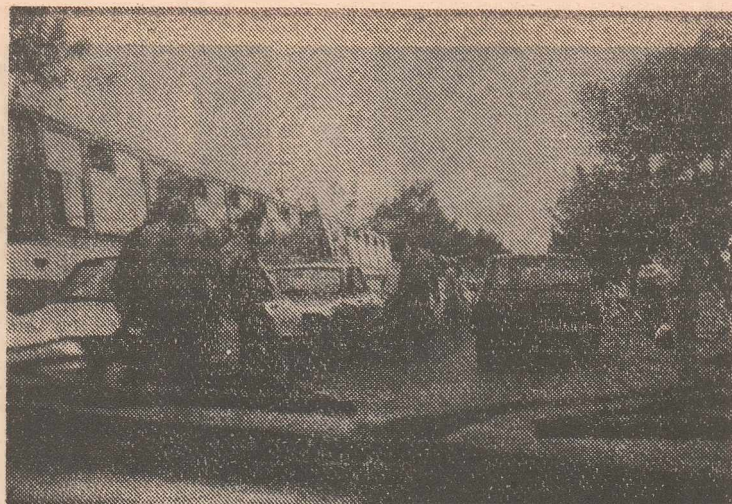
tre ultimele țări ca incidență, ca frecvență, ca modalitate de depistare și tratare a maladiei — este momentul să prezentăm lucrurile în adevărata lor lumină. Să nu ne facem că nu știm !

VIATA, MOARTE ȘI PARADOXURI

Nu putem să nu recunoaștem că la acest trist capitol — mai degrabă al morții decît al vieții — prezentăm un unicat : sîntem singura țară în care există numai rețeaua de ftiziologie, pneumologie fiind doar acceptată prin bunăvoința Ministerului Sănătății, și îngăduită de Institutul de Ftiziologie, care i-a cedat 65 de paturi.

Disciplina, inexistentă deocamdată oficial, se ocupă de bolile pulmonare netuberculoase. Amănuntele ne-au fost oferite de doctorul Florin Mihăilăan, specialist cu vechi stagii în cercetare, unul dintre puținii pneumologi pe care-i are Institutul de Ftiziologie din capitală.

— Specialitatea există pe hîrtie, titulatura, în realitate, nu există. Pentru asta ar fi trebuit să se înființeze un curs de specializare, ba chiar o serie de cursuri în facultate, pentru că este o disciplină vastă, incluzînd foarte multe afecțiuni. Dacă ftiziologia se ocupă de o singură maladie — tuberculoza —, în grija pneumologiei intră o categorie foarte mare a bolilor pulmonare cronice : bronhopatia cronică obstructivă — care grupează astmul bronșic, emfizemul pulmonar, bronșita cronică. Apoi, grupa mare

Cele mai mari cozi se fac acum acolo unde nu se dă nimic, ba, dimpotrivă, se ia: la vamă

nefăcătoare ploaie de decrete și reglementări aboliționiste între cadourile făcute de guvernului s-a aflat și eludarea unor dispoziții de vămire a autoturismelor dobândite (prin cumpărare sau donație) din străinătate. Pe această cale au intrat în țară mii de mașini, ceea ce a de-

terminat, între altele, și o oarecare destrămare a monotoniei ce caracterizează peisajistica automobilistică națională. Iar un Renault, un Opel, un Audi sau BMW rămân mașini performante chiar la 150 000 km rulați. Străzile au prins puțină culoare în obraji, iar mii de conducători auto au

avut posibilitatea de a obține, mai devreme decât permit planificările IDMS-urilor, un autovehicul de marcă internațională.

Dar orice minune durează trei zile. Prin recenta Hotărâre privind regimul vamal aplicabil persoanelor fizice, „Valoarea în vamă pentru bunurile introduse în țară reprezintă prețul de vânzare cu amănuntul corespunzător anului de fabricație înscris în cataloagele externe de prețuri”. Pentru autoturisme, taxa vamală este de 30 la sută.

Este limpede că, în această situație, prețurile mașinilor aduse din străinătate vor crește considerabil, că cetățeanul nostru va fi obligat să cheltuiască sute de mii de lei pentru a-și procura un autoturism trecut, oricum, binișor de vîrsta tinereții. Măsura se dovedește arbitrară, nepopulară, lipsită de temei economic și de inspirație ceaușistă. Quod licet Jovis, non licet bovis. Cu Mercedesul se vor preumbla în continuare numai aleșii poporului. Renault-ul 2000 va rămîne și el în custodia plutocrației naționale. La toți aceștia se vor adăuga, ca pînă acum, acționarii norocului, deci etniile conlocuitoare cu legături de singe în diaspora euro-americană.

Românul? Românul să mai aștepte! Cît timp și cu ce speranțe? Omul harnic și înțelegător nu pune asemenea întrebări. O mașină trebuie să aibă un volan și patru roți. Un genial inventator, inginerul Iustin Capră, a demonstrat că un autoturism poate fi construit chiar dintr-o conservă. Să-l alegem ministrul suferințelor noastre.

LIVIU TIMBUS
Fotografii de PAUL AGARICI

Un liceu particular

Taxa e de zece mii pe an. Dar meditațiile cît costau?

După mulți ani de supremație a învățămîntului luminos și gratuit, învățămîntul săbotal de lipsa „justificată” a manualelor și rechizitelor școlare, de examene formale, de profesori obosiți de navetă și elevi indoctrinați cu aberații, este greu să ne imaginăm cum în cazarma învățămîntului românesc se va deschide fereastra unei școli particulare. Greutatea acestui exercițiu imaginativ ține de neîncrederea și teama față de complexul: privatizare. Părinții vor fi primii care vor tremura la auzul cuvintelor: școală particulară, liceu particular, facultate particulară, pentru că ei sînt cei care plătesc, care își țin cu sudoare și bani grei copiii să învețe, să ajungă „oameni mari”. Suspiciunea față de învățămîntul particular este firească și nu se poate șterge peste noapte sau pînă la 15 septembrie.

La 15 septembrie 1990, totuși, în municipiul Tulcea se va deschide un liceu particular, poate primul din țară. La această oră (cînd autorizația este aprobată de Ministerul Învățămîntului) aventura prezentării unui astfel de liceu ar părea ori o publicitate gratuită, ori o povestire fantastică. Ne ajută să coborîm în realitatea concretă, ocolind vorbele mari și pericolele amintite, domnul profesor Nicolae Rusali, membru în grupul de inițiativă al liceului particular. Nu are încă un nume, dar va avea 5 (cinci) clase: două de marină, una de turism, una de comerț, și o clasă de marketing. Examenul se va ține în această vară la obiectele cuprinse în programa de admi-

tere obișnuită, dar exigența va fi foarte mare, pentru că profesorii din comisie vor fi chiar profesorii care vor preda cursuri copiilor admiși, deci interesul pentru calitate este prioritar. Liceul va funcționa după-amiaza, în localul Liceului nr. 1 din Tulcea, după programa școlară în vigoare, cu deosebirea că elevii din clasa de turism vor face trei (și nu două) limbi străine. Se va urmări — ne asigură domnul profesor — selecționarea celor mai buni profesori din municipiu, care vor fi plătiți cu o sută de lei pe oră. Astfel se ajunge la o dublă cointerensare: a profesorilor și a elevilor. Ambia grupului de inițiativă, din care mai fac parte prof. Victor Craus și comandantul de navă Petre Păduraru, este aceea de a concura prin calitatea pregătirii absolvenților unitățile școlare de stat. Nu este timp de experimente! Matematica și limba română se vor preda la nivelul anului întâi și doi de facultate. În afara orelor de școală se vor ține și ore de aprofundare. Diploma de bacalaureat este egală cu cea de la un liceu obișnuit.

Astfel privit, liceul particular din Tulcea funcționează „ceas”, dar încă pe hîrtie. Pe 15 septembrie vom reveni la porțile lui adevărate. Am uitat intenționat un amănunt care sigur îi interesează pe părinți: taxa pe un an de școlarizare este de zece mii de lei. Cheltuielile comparative cu anul de școlarizare la stat le lăsam tot pe socoteala părinților. Eu unul, dacă aș fi părinte...

PETRE BARBU

a supurațiilor bronșice, a abceselor pulmonare, pleurezii pulmonare de diferite etologii. Și, în sfîrșit, dar nu în cel din urmă rînd, grupa distinctă și „bogată” a neoplasmelor bronhopulmonare.

Paradoxal, nu? O disciplină de care depinde viața atîtor categorii de bolnavi este un soi de Cenușăreasă: medici fără examene de specializare, fără diplome, considerați tot fiziologi, pacienți toleranți într-un spațiu și așa supraaglomerat în urma desființării altor spitale. Medicamentele existente pentru aceste afecțiuni le numeri pe degetele unei singure mîini, produse noi n-au mai fost oferite de industria farmaceutică românească de ani și ani.

Cînd am intrat în pavilionul unde erau depozitate medicamentele aduse din străinătate ca ajutoare, am avut o senzație ciudată — mărturisește doctorul Mihăilă. Mi-a fost rușine. Întîi, pentru că am avut în față imaginea unei alte lumi. Mi-am dat seama că medicamentele cu care lucram nu reprezintă nici 1 la sută din ceea ce există. Citisem numai despre unele, în vîntoarea după informații, care ne-a terorizat atîta timp. Apoi, mi-a fost rușine că nu am fost în stare să obținem noi medicamente, eficiente în domeniul tratamentului bolilor respiratorii. Acum, medicamentele sosite prin ajutoare sînt pe sfîrșit. Ce ne vom face?

O statistică efectuată anul trecut în capitală ajungea la concluzia că, din punct de vedere al incidenței, bolile respiratorii cronice sînt pe primul loc, iar rețeaua care să asigure asistența, pe ultimele. Un nou paradox, nu? Pe viața cui?

Știți ce înseamnă drama

cumplită a omului ce se sufocă și depinde de un tub de oxigen? În celelalte țări problema se rezolvă la domiciliu, degrevînd spitalul de o internare pe termen lung, cu ajutorul unei butelii la purtător, sau al unui aparat care extrage oxigen din aerul atmosferic. La noi, nici măcar saloanele spitalelor nu sînt, toate, dotate cu aparatura necesară. Și atunci, ținînd cont și de lipsa de paturi, întrebarea medicului de gardă la internări este: ce să facă? Să interneze un caz acut — o pneumonie, un bolnav febril cu o stare gravă, un pacient cronic căruia-i lipsește oxigenul, ori un canceros căruia îi trebuie un citostatic? Oricare ar fi opțiunea, condamnați există!

De dispensarizare, aproape că nici nu poate fi vorba: pentru simplul motiv că nu există decît un singur dispensar de pneumologie — iar acela deservește numai sectorul 4 al capitalei. Deficiența serviciilor anexă este de neimaginat: S-a ajuns la institutul la un singur anatomopatolog, în contextul în care procentul de recoltare a materialelor biotice este în continuă creștere. Diagnosticul, se înțelege, este mereu întîrziat. Nu există o catedră de bronhoscopie, iar cei cîțiva specialiști — deși cunoscuți peste hotare — n-au cum să facă față cerințelor, schimbul de mîine nefiind asigurat. O serie de alte tehnici de investigație sînt pe cale de dispariție. Cercetarea, ruda săracă a medicinei, nu mai prezintă nici o tentație. O reușită nu numai că nu este încurajată, dar este de-a dreptul batjocorită. Un exemplu: există un ac de biopsie pleurală „Stoicescu-Bercea”, după numele celor doi reputați specialiști ai institutului, bre-

vetat de către O.S.I.M. de niște ani buni. În sfîrșit, de curînd s-au pus în circulație cîteva astfel de ace. Sînt atît de prost executate tehnic, încît nu pot fi folosite.

Poți să faci medicină fără medicamente, perfuzoare, fără apă — într-un spital cu potențial contagios recunoscut — fără paturi, fără oxigen? Poți să faci medicină — oricît de dăruit ai fi — numai pe fier clinic, fără niște investigații elementare, cu o aparată veche, casată de mult de chiar firma producătoare, aparată care iradiază în egală măsură medic și pacient? Și, dacă da, cîți mor și cîți trăiesc?

MOARTEA ASTA NU ALEGE

Eram încă departe. Fără să știm, îi dam numai tîrcoale. Iată, internul. Crud, brutal, fără menajamente. Vorbe rostite alb. Priviri ținînd pereții. Un termen: ridicol de scurt! Cum o să crezi? Nici o speranță. Un soi de condoleanțe anticipate. Nu se poate! Ridicări din umeri... Al-tul la rînd!

Neoplasmul bronhopulmonar. Moartea rînjind; lăsîndu-ne, pînă aproape în ultima clipă, să ne facem de cap: să ne bucurăm, să ne enervăm, să fim fericiți, să ne iubim, să pregătăm ziua de mîine și pe cea de poimîine... Să trăim... Fără s-o știm pînă la fereastră; începînd numărătorea inversă — rapidă, cumplită! Și apoi...?

Ce mai rămîne? Întrebarea, presupunerea, supoziția... Dacă aflăm la timp? Există „la timp”? Da, există! Pentru extrem de puțini și nemaipomenit de norocoși.

Cum e cînd ai noroc, doctor Mihăilă?

— Boala prezintă de la început o mască ce-i permite să meargă mult timp insidios, să fie greu de depistat. Se surprinde totuși — deseori din întîmplare — în stadiul I sau II cînd, în funcție de tipul de cancer, este posibilă operația și poate duce la curabilitatea cazului respectiv.

Și, cînd n-ai noroc?

— Cazurile inoperabile vin și se supraadaugă în serviciul bolilor cronice pulmonare, creînd o falsă dispută între oncolog și pneumolog. Boala ar trebui tratată de ambele discipline. La „Pneumologie”, internările în 1989 au fost de 1284 pe 65 de paturi, din care, jumătate, cancerosi. Incidența cancerului la plămîni a crescut foarte mult, mai ales după evenimentul Cernobil. S-a instalat pe primul loc la bărbați și crește vertiginos la femei. A supraaglomerat și serviciile de oncologie. Or, în condițiile în care bolnavul nu-și găsește un loc în spital, pendulează între cele două secții, în căutarea citostatice — medicament esențial pentru prelungirea duratei de supraviețuire. Medicii se eschivează să-l mai preia, să-l mai trateze în continuare. Boala mergînd implacabil, personalul dezarmează: din lipsă de paturi, de citostatice. Senzația amară este a abandonului. Bolnavul își încheie ultimele zile acasă, fără minimum de asistență medicală, fără minimum de tratament pentru durerile pe care le are. Lipsesc — la nivel național — acele opiacee (morfinice) și analgezice, care i-ar asigura, cît de cît, un confort. În clipa cînd ai abandonat toată terapia lui curativă — citostaticele — nu mai beneficiază nici măcar de acea cupare a durerii. Este neomenos, i-

nacceptabil! Aceste medicamente se obțin printr-un lung lanț al birocrației, cu decontări, cu aprobări, cu timbru sec. Înțelegem valabilitatea timbrului sec, dar nu mai înțelegem, după aceea, aprobările prin Direcția Sanitară și Ministerul Sănătății. Pînă le obții, bolnavul se pierde. Să nu mai vorbim de cei ce nu au o familie care să se zbată pentru a le ușura sfîrșitul!

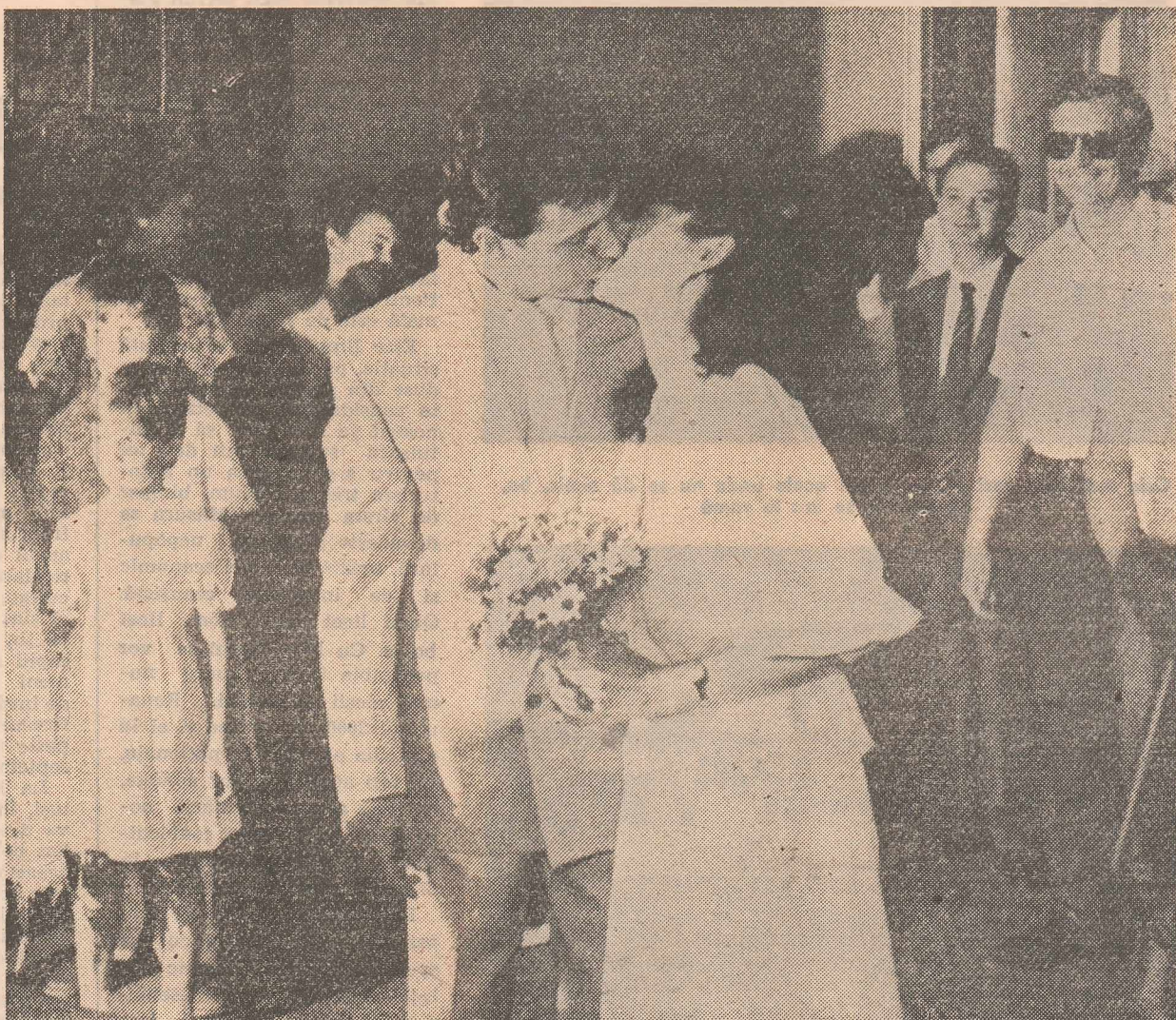
Cum ar fi, dacă am avea toți, noroc?

— Fiind, dintre toate cancerelor, cel mai greu de depistat, nu poți face, practic, profilaxie. În străinătate se folosesc screening-uri, teste în masă, radiografice. Ca să ai eficiență, ar trebui să treci de două ori pe an toată populația prin aceste teste de depistare. Asta presupune un efort bugetar teribil. Or, nouă ne lipsesc — și nu de acum — filmele radiologice. Este inadmisibil să faci economie la patul bolnavului, pe viața lui. Economicitatea actului medical nu mai este impusă, dar se realizează: prin lipsă. Ministerul Sănătății va trebui să hotărască cum va orienta bugetele existente: pe acțiuni de depistare — să nu uităm nici incidența tuberculozei — pe acțiuni de profilaxie, pe acțiuni de tratament.

Oricum va face, Ministerul Sănătății să nu uite filosofia brutală a unei simple infirmiere: „Se moare greu de plămîni!” Se moare greu! Se moare înspăimîntător! Se moare mult! Și moartea asta nu alege: bogat ori sărac, tînr sau bătrîn, destemt ori prost, în fața ei sîntem egali. Cu totii avem dreptul la noroc! Deocamdată, nu știm pe cine mai pîndeste.

LIANA TATOS

**Hai
să ne
privatizăm
un pic!**

Iată un domeniu în care privatizarea are vechi tradiții

Fotografie de PAUL AGARICI

Marketingul sau politica pașilor mărunți

Convorbire cu prof. dr. M.C. DEMETRESCU,
membru al Academiei Franceze de Științe Comerciale și al Academiei Europene de Marketing

„Marketing” — știință modernă a eficienței economice, înglobând totalitatea tehnicilor și metodelor moderne referitoare la livrarea mărfurilor de la producător la cumpărător, în ceea ce privește atât desfacerea propriu-zisă (organizarea magazinelor), cât și depozitarea, transportul, asigurarea, sondarea și prospectarea pieței

(Dicționarul de neologisme, Ed. Academiei, 1986)

Rep.: Stimate domnule profesor, ce considerați a fi esențial de subliniat vizavi de istoricul marketingului în România?

Răspuns: Despre istoricul acestei științe în țara noastră se pot spune multe lucruri. Mișcarea pentru adoptarea și implementarea gândirii de marketing a stîrnit un entuziasm general în rândurile economiștilor noștri. România a fost prima țară din răsăritul Europei în care a apărut o carte de marketing, unde s-a creat o asociație națională de marketing și s-a introdus marketingul ca disciplină în învățămîntul superior economic, inclusiv la doctorat. Încă din 1965 au fost acțiuni concrete pe această linie: participări la congrese internaționale, legături active și durabile cu Asociația Italiană de marketing, cu Federația Internațională de Marketing, ambele susținute și organizate de Fundația Europeană Drăgan. S-au creat și legiferat compartimente de marketing în întreprinderi, iar în 1971 a avut loc la Timișoara primul congres internațional de marketing într-o țară din Est, urmat de alte două congrese internaționale la București, în 1972 și 1974. S-au format cadre de conducere, specialiști, prin cursuri postuniversitare, pe calea Seminarilor internaționale intensive de marketing, s-a colaborat cu cadre și experți din Anglia, Italia, Spania și alte țări.

Treptat, însă, deingolada izolării României de tendințele reformatoare din țările vecine, deteriorarea structurilor societății și centralizarea excesivă a economiei au dus la nimicirea avîntului de înnoire în țara noastră, inclusiv în debilitarea accelerată a formării acelei mentalități favorabile pro-

gresului economic, indispensabilă practicării marketingului. S-a instalat o cursă nebunească de acumulări pe seama sărăcirii continue a populației. Am consemnat o industrializare forțată, creatoare de mizerie și nu de belșug, neavînd la bază cercetări de marketing și nici un fel de studii economice serioase. Ar fi foarte multe de adăugat...

Rep.: Au existat păreri contrare dezvoltării marketingului în general, piedici introduse deliberat?

Răspuns: Bineînțeles. Filozofia de bază a ostilității față de marketing e total eronată. Marketingul nu este inutil și parazit, ci creator de utilități, fiindcă utilitate înseamnă satisfacere de nevoi. Prin forma adecvată cererii pentru care marketingul o dă produsului, el face ca un obiect sau serviciu să fie dorit. Prin aducerea produsului la locul unde există cererea, marketingul creează o utilitate spațială a produsului. Marketingul conferă produsului o utilitate de posesie, de proprietate, fiindcă obiectul cumpărat de consumator e al lui personal, îl poate vinde, dăruie sau distruge. Marketingul generează o utilitate privind timpul în care produsul satisface o nevoie. Comerțul creează astfel de utilități de formă, loc, posesie și timp. Cine contestă, spre exemplu, acest rol al marketingului, nu înțelege termenul de utilitate.

Ignoranța, ca sursă a greșelilor, nu poate exonera pe nimeni, după cum dogmatismul ideologic nu constituie nici o justificare, fiindcă elementarul bun-simț al oricărui cetățean percepea lipsa de rațiune a creării unor industrii pentru care nu exista o piață. Comerțul exterior a reprezentat o veritabilă hemoragie prin care s-au irosit energiile și rezervele materiale ale națiunii. Exporturile au pauperizat pînă la dezastru economia, iar importurile dirijate către crearea de industrii neviabile și proiecte de construcții fanteziste au irosit considerabile împrumuturi externe. Cît a costat absența marketingului în schimburile economice internaționale ale României nici nu poate fi calculat, dar fiecare cetățean a plătit cu mizeria în care

a fost aruncat de aceste uriașe greșeli.

Rep.: Ce s-ar putea spune despre aportul specialiștilor în această perioadă?

Răspuns: Specialiștii în domeniu de la noi din țară, atît cei din ministere și întreprinderi, cît și cei din învățămînt și cercetare, nu au reușit să înfrîngă barierele birocratice și, ceea ce e mai grav, au avut o influență cu totul neglijabilă asupra modificării practicilor și comportamentelor existente în tehnicile economice. Deși publicul urmărirea cu interes expunerile academice asupra problemelor de marketing, orientarea efectivă a întreprinderilor către piață, către cunoașterea nevoilor pe care activitățile economice urmau să le satisfacă, a fost evasiabilă. Lipsa de informații necesare determinării politicii de marketing a statului, centralelor și întreprinderilor, imposibilitatea unei documentări statistice viabile, ca și a mijloacelor bănești necesare cercetărilor, au reprezentat impedimente majore în calea dezvoltării marketingului.

Rep.: Cum ar putea fi sintetizate în cîteva cuvinte misiunile generoase ale marketingului?

Răspuns: Marketingul consolidează industrializarea și modernizarea agriculturii prin sporirea beneficiilor întreprinderilor și micșorarea costurilor de comercializare a produselor, prin promovarea eficienței, făcînd față cererii crescînde a consumatorilor pentru o mai mare varietate de produse și de servicii mult mai atractive. Toate conduc la creșterea standardului de viață al populației. Se poate ajunge la o expansiune a piețelor interne și la sporirea veniturilor populației. Urmarea este o creștere a cererii de produse, de servicii și de mai multe unități economice (comerciale) diversificate. Interesați în procurarea acestor avantaje, consumatorii vor fi dispuși să plătească prețurile corespunzătoare. Se pot crea locuri de muncă astfel, stăvîlindu-se un șomaj posibil și o subutilizare a forței de muncă. În ansamblu, printr-un marketing înțelept, mica producție de mărfuri va minimiza cererea de investiții din resursele locale

și naționale, va minimiza cerințele de importuri. Tot prin aplicarea marketingului vor reveni producătorilor rezultatele economice ale muncii lor, înălăturîndu-se speculanții intermediari, obținîndu-se o mai mare integrare a producătorilor în sistemul monetar.

Există o serie întreagă de teorii interesante legate de canalele de distribuție în marketing, de consumatorism, micro și macromarketing ș.a.m.d., probleme care din păcate ies din cadrul convorbirii noastre.

Rep.: Bănuim că cercetările legate de marketing, întreaga problematică adiacentă, în perspectiva oferită de procesul de democratizare a țării sînt fundamentale, de acum înainte. Ce puteți preciza în acest sens?

Răspuns: Cercetările de marketing trebuie să capete o prioritate în cadrul programelor naționale de cercetare, întrucît numai astfel pot fi cunoscute sistematic nevoile și exigențele consumatorilor finali. Pe măsură ce întreprinderile noastre vor deveni competitive, se va intensifica importanța și rolul cercetărilor de marketing. Acesta nu se restrînge numai la studierea și cunoașterea pieței și la transmiterea informațiilor pe canale eficiente către factorii de decizie. Sînt necesare teste de marketing privind forma și designul produselor, vinzări experimentale pentru determinarea prețurilor, testarea numelor mărcilor. Insuși marketingul trebuie să cunoască rezultatele activității sale, să evalueze corect deficiențele identificate, determinînd cauzele lor și proiectînd strategii și tactici adecvate pentru stimularea cererii, crearea structurilor instituționale necesare și dirijarea eficientă a cheltuielilor.

Atît cercetările de macro, cît și cele de micro-marketing, în lumina privatizării treptate, vor trebui să includă sondaje de opinie ale publicului, anchete privind consumul și utilizarea bugetelor de familie, precum mai ales paneele de cumpărători pentru diferite grupuri de produse.

Rep.: În finalul acestui interviu, cum credeți că își poate susține cu conștientă marketingul propria carte de vizită?

Răspuns: Nici un alt vehicul nu e mai puternic decît filozofia contemporană a marketingului, pentru modificarea atitudinilor pe drumul schimbărilor ce pot duce la ameliorarea substanțială a nivelului de trai într-o societate democratică.

Rep.: Vă mulțumim și vă așteptăm cu alte precizări interesante.

Interviu consemnat de:

CRISTIAN PAVEL

e mai fac da și Gina“?

eput a fost Televiziunea. Și
nea mergea (dar nu pe ape, și
și mergea pe ape, pe ce fel de
apele erau liniștite) și filma
a în vremurile Genezei) tot ce
filma prin cetate. Chiar și mi-
chetul magazin de vestimen-
da și Gina“, de pe strada 13
e, undeva între UNION și Pa-
foanelor. Au mai trecut și
e-acolo, bineînțeles în primul
alitate de cumpărători, iar apoi
liniștea.

nul e cît o cutie de chibrituri,
is al culorilor și ingeniozității
tare, uneori cam tipător, epa-
inedit. La trei raioane, vin-
nu prididesc. În spatele unui
miniaturală, arteziană impro-
proape un havuz?) este asal-
amatorii de săpunuri fine,
EXONA (200 de lei), ceasuri
e, ceasuri cu brățară, în ca-
oape 3000 de lei bucata.) Ală-
gi de vară, prespălați (1200
ii de mireasă (cam la trei-pa-
le lei) și cite și mai cite. Ca să
erir „ul strîmt (de aproxima-
etri „rați) trebuie să stai cu-
rind la minuni, ca la pomul
așteptînd cadoul care îți se
în magazin încap, deodată,
n 30 de persoane (exceptînd
ele, care nu fac parte dintre
). În mijloc, un stand circular,
șteaptă cu paciență să fie cum-
n șir de haine (geci, bluze pe
e cu litere aurii — și care pot
u manualul de limba engleză.)

zați-vă, căci a voastră va fi
a cerurilor

Marx, Engels și Lenin au spus
nvățați, învățați, învățați“
istorie nu-l remarcă pe cel
siguranță că a existat cineva,
e cine, asta a fost în timpuri
ale) care a spus: „Privatiza-
vatiizați-vă, privatizați-vă!“ Am
gumente pentru această maxi-
mizare) în discuția cu dipe
ntisipiciul magazinului,
idăla și Gina Caspi. Dînselor
resat cîteva întrebări, după ora
i (18.00), în timp ce două do-
restioare (alese pentru recla-
șelor?) spălau dalele de mar-
pe jos, ele însele mai albe ca
rece și nepăsătoare.

erul: De unde procurați mar-

O parte din marfă ne parvi-
aica industrie de stat, și aici,
a, noi operăm mici lucrări de
e, finisaje, cusutul unor nas-
ad. Altă parte din marfă ne
zată de particulari, iar alta
e, de fapt, în custodie, pentru
feci un fel de consignație), o
și percepem un anume pro-
u acest serviciu.

cantitate de marfă vindeți zil-
edie?
zicem, în medie, marfă în va-
18 000 de lei (venit brut) din
ăm materia primă, salariile,
obligății. La noi mărfurile se
lei. Ce să vă mai spun? Pînă
em doar patru salariați...
împozite vi se percep pe veni-
lizate?
vorba de un sistem etajat și
at de impozite. În principiu,
e, cam 50% din beneficiul net
deci nu din venitul brut.) Plă-
dici chiria, părțile sociale, asi-
e.

probe trebuie să treacă un „sa-
vînzătoare, de exemplu?”
amem că aș dori să mă angajez
eavoastră. Cum m-ați testa?
o* și o muncă oboșitoare, care
mai mult ca munca în
de stat sau cooperatist. Tre-
fii amabilă, să zîmbești și să
timpul în picioare, serviabilă,
iția capriciilor cumpărătorului.
program la ora 9.00 (deși în-
nzarea la 10.00) și să pleci la
np de curățenie 18.00—19.00).
tăm după calitățile fiecăreia,
urmează o „perioadă de pro-

bă“ de două săptămîni. Am avut chiar
o angajată care, după un timp, nu a mai
rezistat și a renunțat.

R: Lucrătorii dumneavoastră apar-
țin unui sindicat? Care este situația
asigurărilor lor?

A: Desigur, aparținem de Sindicatul
Micilor Meșteșugari. Asigurările so-
ciale le plătim la CASCOM. Lucrătoa-
rele noastre beneficiază de concedii
medicale la nevoie, pensie, asigurări
sociale, concediu de odihnă plătit și un
salariu de 3.000 de lei lunar.

R: Ce dificultăți ați întâmpinat și
întîmpinați încă?

A: În privința aprovizionării, ar fi
bine ca materialele să le putem achi-
ziționa direct din bazele de desfacere.
Apoi ne-ar trebui mai mult spațiu, ne
sufocăm aici...

R: Ce intenții de viitor aveți?

A: Să mai deschidem încă unul sau
două magazine, bineînțeles, în zonă
centrală, așa ar fi preferabil, pentru
ca să ne putem expune în voie toată
marfa care stă înghesuită.

Curățenia s-a terminat. Magazinul
este gol. Afară, cîțiva curioși se hol-
bează la vitrine și rămîn așa, holbați,
mult timp. Într-un târziu, cu greu, în-
cearcă să-și desprindă figura lipită pe
geam (cu un adeziv special, foarte pu-
ternic) și nu reușesc. Ea rămîne acolo
și după plecarea lor, să se holbeze, ca
un ecuatorial la mașina de prăjit ca-
fea. Din acest motiv sînt atîtea fețe
suprapuse acolo, lipite una peste cea-
laltă.

MIHAIL GALĂȚANU ■

Nu ne vindem cosmosul!

(Deocamdată despre Compania Trans-
sistemică COSMOFONIA)

— De ce companie transsistemică?

— Iată o bună întrebare. Încercăm să
menționăm deschis sistemul ecobiopsi-
hologic, numit om. Sistemele cunoscute
de gândire și de acțiune au tendința să
se închidă. Sîntem de acord că sunetul,
vibrațiile, audio-vizualul au capacita-
tea, mai mult decît alți stimuli, de a
menține deschiderea sistemelor. Ne
plasăm, deci, dincolo de sistemele obiș-
nuite de gândire și de acțiune, pe o
poziție transsistemică, de unde și nu-
mele întreprinderii noastre, Compania
Transsistemică **Cosmofonia**, care se
ocupă de cercetări, aplicații consulting
și marketing în domeniile sunetului, vi-
brațiilor și audio-vizualului.

— Nu-i prea mult?

— Față de necesitățile publicului ro-
mănesc este prea puțin. Față de posi-
bilitățile celor care ne-am asociat pen-
tru fondarea acestei companii este sti-
mulativ. Sîntem: specialiști în acusti-
că, electronică, muzică, informatică,
medicină, psihologie, sociologie, mar-
keting, public relation.

— Realizați ceva concret?

— Dacă a gândi unora nu li se pare
destul de concret... Iată: producem
sono și vibroterapie, dispozitive de op-
timizarea potențialului ecobiopsihoso-
cial, dispozitive de protecție împotriva
poluării sonore, videojocuri sonore și
muzicale, creație și analiză muzicală
asistată de calculator, diagnostic prin
sunet și vibrații, manifestări audiovi-
zuale complexe cu tehnici laser și ho-
lografice.

Și, nu în ultimul rînd, compania a
hotărît să contribuie la îmbunătățirea
vieții copiilor dintr-unul din leagănele
de preșcolari din capitală prin organi-
zarea gratuită a unor programe de edu-
cație muzicală și a unor sonorizări
funcționale cu caracter stimulat.

— Privatizarea sperie pe mulți...

— Nu și pe niște oameni dinamici
cum pretindem noi că sîntem. Ne-am
putut însă speria inerția. Ne-am izbit
de aceeași greutate ca oricare între-
prinzător particular. Un sir intermina-
bil de aprobări, lipsa unui sistem logic
și comod de aprovizionare și, de ce să
nu o spunem, cîteodată chiar de iner-
țiile noastre interioare.

Nu închei înainte de a vă spune că
aceste informații le am de la compozi-
torul Dinu Petrescu, cel care a inițiat
înfîințarea Cosmofoniei.

AURELIA BORIGA ■

OPERATION VILLAGES ROUMAINS

BP 53 RUE STERCKX 1060 BRUXELLES 6 - TEL 02/640 50 03 - FAX 02/640 29 46

Fotografie de GIG MOTOIANU ■

Zilele trecute a sosit în țara noastră o dele-
gație din partea Operațiunii Satele Românești, com-
pusă din: Sir Bernard Braine (Marea Brita-
nie), deputat conservator, decan al Camerei
Comunelor, conducătorul delegației; Solange
Fernex (Franța), deputat european de Haut
Rhin din partea Partidului Verzilor; Paul Flynn
(Marea Britanie), membru al Camerei Comu-
nelor, deputat laburist; Freddy Léonard (Bel-
gia), primar din Ferrières, vice-președinte al
Consiliului Național Valon; Jef Slecckx (Bel-
gia), deputat de Mol, secretar al Comisiei Pa-
lamentare a Relațiilor Externe; Ronnie Füller,
raportor (din partea A.D.R.); Paul Hermant,
Jean-Pierre Jacqmin și Vincent Magos, fonda-
tori ai Operațiunii Satele Românești.

Delegația a dorit să înmîneze primului-minis-
tru român, Petre Roman, o „Scrisoare deschisă
către autoritățile române“. Cum însă șeful gu-

vernului român nu era disponibil, primirea dele-
gației, înmînarea scrisorii și discuțiile cu pri-
vire la unele probleme cuprinse în scrisoare au
avut loc la ministrul asistent al primului-minis-
tru pentru reformă și relații cu parlamentul,
Adrian Severin.

După primirea la ministrul asistent, membrii
delegației au ținut la redacția revistei Flacăra
o conferință de presă, la care au participat zia-
riști români și străini. Printre ajutoarele avute în
vedere se numără și înființarea unui post de
televiziune privat. Se intenționează invitarea de
mineri din Valea Jiului în Europa Occidenta-
lă, pentru a se iniția cu mineri de acolo. Se
are în vedere punerea la punct a unui sistem
permanent de conlucrare cu partea română,
prin intermediul Ministerului Culturii, al revis-
tei Flacăra și al Ligii Drepturilor Omului din
România.

Scrisoare deschisă către autoritățile române

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, susținem po-
porul român din zilele cele mai
negre ale dictaturii lui Ceau-
sescu.

Din februarie 1989 și pînă as-
tăzi, mai mult de 4 500 de co-
mune din 14 țări europene din
Vest ca și din est (reprezentînd
40 de milioane de oameni) s-au
alăturat unei vaste rețele de so-
lidaritate care a căpătat o reală
amplare abia după evenimentele
din decembrie anul trecut.

Astăzi, datorită acțiunii des-
fășurate de Operațiunea Satele
Românești, se poate vorbi de
electricitate în sate care erau
private, de ea, ziare în munici-
pii care nu văzuseră așa ceva
niciodată, clase în stare de
funcționare în școli în care în-
ainte nu puteai găsi un singur
crelon, de cărți în biblioteci că-
rora nu le mai rămăsese de-
cît numele, de material sa-
nitar de baza pentru medicii că-
rora le lipsea pînă și stetosco-
pul, de vite salvate din cele
care erau gata să moară, de pro-
tocole în primărie ai căror pri-
mari surprinși și curioși aplicau
în practică democrația...

Cetățenii și factorii de răs-
pundere din comune sînt cei
care au efectuat această muncă,
respectîndu-i pe cei cărora li se
adresau, conștienți că înțelegerea
reciprocă este absolut necesară,
atenți să nu propună modele
gata confecționate și „la cheie“,
îngrijindu-se să nu intervină în
dezbaterele politice interne din
țară.

Noi, membri ai Operațiunii
Satele Românești, apărăm cîteva
principii simple: respectul și
practica pluralismului, activarea
prin interacțiune directă a de-
mocrației, promovarea solidari-
tăților care permit ingerința
pasnică între societățile civile,
crearea unei rețele transnațio-
nale de schimburi de idei și de
competențe.

Aceste principii sînt intangibi-
le și constituie linia directoare
a acțiunilor pe care vom conti-
nua să le întreprindem prin
operațiunea noastră în România,
ca și în orice alte țări.

Noi, membri ai Operației Sa-
tele Românești sîntem socoți și
neliniștiți de situația și clima-
tul politic care predomină azi

în România, precum și de actele
de violență comise, după cum
s-a afirmat, în numele demo-
crației.

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, considerăm că o
țară are totul de pierdut dacă
întreține resentimente față de
intelectualitatea sa, dacă încu-
rajează sentimente xenofobe,
așa cum se manifestă ele azi,
precum și dacă tolerează crearea
unor diviziuni artificiale între
cetățenii români.

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, considerăm că o
democrație bine înțeleasă
este cu predilecție un sistem în
care fiecare trebuie să aibă
dreptul la libertatea de expresie
pacifistă și în care o
poziție politică sau asociativă
trebuie respectată în toată di-
versitatea și specificitatea sa.

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, înțelegem că
stabilirea democrației în Româ-
nia nu se va face peste noapte
și că este urgent ca neînțelege-
rile între păturile intelectuale,
muncitorești sau de țărani să
fie luate în considerație de fie-
care, un veritabil dialog social
instaurîndu-se între toți în
România. În consecință, Opera-
țiunea Satele Românești susține
toate eforturile spre înțelegere
reciprocă, de oriunde ar veni
ele.

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, așteptăm din
partea guvernului român, legal
ales recent, acte concrete și ur-
gente care să dea tuturor asig-
urarea voinței sale de a cons-
trui o democrație veritabilă:

- restabilirea libertății mij-
loacelor de informație scrise și
audiovizuale, indiferent de ten-
dințele lor politice;
- restabilirea libertății și a
mijloacelor de expresie proprii
opoziției;
- restabilirea, din fondurile
statului, a sediilor partidelor
politice, precum și cele ale aso-
ciațiilor sau mișcărilor civile
distrușe în cursul evenimentelor
din iunie;
- restituirea localurilor și a
mijloacelor inițiale de care dis-
puneau grupurile de intelectuali;
- urmărirea în justiție a per-
soanelor implicate în evenimen-
tele menționate mai sus și care

se fac vinovate de acte de vio-
lență morală și fizică;

— eliberarea și indemnizarea
persoanelor arestate în mod
arbitrar.

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, ne propunem să
realizăm în perioada care ur-
mează o serie de acțiuni con-
crete în România, în conformi-
tate cu argajamente pe care
le-am contractat cu cetățenii
români și aceștea deja din fe-
bruarie 1989. O delegație de
primari europeni se va depla-
sa la București în zilele urmă-
toare pentru a prezenta d-lui
Prim-Ministru Petre Roman*)
prezentă declarație, precum și
activitățile pe care Operațiunea
satele Românești și le propune:

- organizarea în vara lui
1990 la București, a Ateliereilor
Democrației, în colaborare cu
toate asociațiile europene sau
române care, de la început, au
lucrat cot la cot cu Operați-
unea Satele Românești;
- invitarea minerilor din Va-
lea Jiului la reuniuni cu colegii
lor din Europa de Vest și Est;
- intensificarea schimburilor
și a vizitelor atît din Europa
spre România cît și din Româ-
nia spre diverse țări din Eu-
ropa;
- trimiterea la toți primarii
din țară participanți la Ope-
rațiune a unui ziar prin care să
le fie aduse la cunoștință acti-
vitatea și obiectivele rețelei
noastre, dar mai ales reacția
noastră la recente eveni-
mente;
- cerere expresă față de
mass-media română în ansam-
blul lor de a reproduce și di-
fuză prezentul text.

Noi, membri ai Operațiunii Sa-
tele Românești, din spirit de
coerență față de acțiunile întreprin-
se pînă acum, precizăm că
vom continua să realizăm toa-
te genurile de acțiuni care să
contribuie la aprofundarea ra-
porturilor noastre cu partenerii
români în vederea unui singur
țel: spre mai multă democra-
ție, justiție și libertate.

Bruxelles, 17 iunie 1990

*) Delegația a venit la Bucu-
rești în data de 9 iulie și, în
absența primului ministru Petre
Roman, s-a întîlnit cu domnul
ministru Adrian Severin.

● 100 milioane dolari este suma indicată de calculul valorii ajutoarelor materiale oferite
celor 4 500 de comune românești, adoptate de localități rurale (din 14 state europene) în care
trăiesc peste 40 milioane de oameni.

● Numai din Belgia (după datele oferite de Ambasada română din Bruxelles, care a eli-
berat vizele de intrare în țară) au venit în România, cu ajutoare, de la începutul anului
pînă în prezent, peste 30 000 persoane.

Mai sint mii de cărți de citit

Stilul mahalagesc

Dintr-un scriitor care figură în manualele școlare, Eugen Barbu a ajuns un protagonist al presei de scandal. A existat întâi revista *Săptămîna*; în paginile ei au fost denigrați sistematic cei mai importanți scriitori români contemporani, de multe ori pe baza unor informații care nu puteau fi furnizate decât de securitate. Iar acum a început să apară *România mare*, o revistă la fel de imundă. Cum se explică această degradare a lui Eugen Barbu? Unii o pun pe seama influenței nefaste exercitate de aghiotantul său, Corneliu Vadim Tudor — un versificator minor, cunoscut pentru poemele înflăcărâte închinete lui Nicolae Ceaușescu și, mai ales, Elenei Ceaușescu. Se spune că el este un aghiotant ciudat, care a reușit să și-l aservească pe Eugen Barbu. În ceea ce mă privește, am altă explicație. Cred că la originea actualei stări de lucruri se află nevoia lui Eugen Barbu de a produce mereu agitație în jurul său. Dorința de popularitate, fie și ieftină, este la el atât de mare, încît se manifestă irepresibil, trecînd peste regulile elementare ale decenței, peste respectul datorat semenilor și uneori chiar peste interesele lui... Eugen Barbu.

Acest comportament este — dar trebuie să privim cuvîntul cu seninătate, ca pe un termen din etnografie — mahalagesc. Periferia marilor orașe, îndeosebi a Capitalei, are stilul ei de viață, pe care scriitorul și l-a însușit din primii ani ai existenței (copilăruind în cartierul Cufarida din București) și pe care l-a și descris apoi, în cunoștință de cauză, în romanul *Groapa*. Oamenii de la „barieră”, ca și personajele din filmele neorealiste italiene, trăiesc zgometos, provocînd necontenit scandaluri. Spre deosebire de lumea satului, unde s-a ajuns, după secole de conviețuire, la un ceremonial al comunicării și unde se pot exprima și cele mai nuanțate stări de spirit, în lumea mahalalei, cu o populație lipsită de vechime și amestecată, singurul limbaj comun îl reprezintă ridicarea tonului. Oamenii se ciondănesc, se drăcuiesc, se muștrăluiesc la scenă deschisă, sacrificînd nuanțele în favoarea volumului sonor. Lipsiți de capacitatea de a se face înțeleși, ei au în schimb satisfacția de a se face auziți. Scandalurile — formă predilectă de comunicare — nu se declanșează neapărat din cauza unei enervări paroxistice, ci sînt de multe ori expresia sociabilității și exuberanței. Hărmălaia înlocuiește dialogul.

Condițiile de viață favorizează practicarea acestui mod de comunicare. Casele au garduri joase sau n-au garduri deloc, făcînd ca mahalaua să semene cu o curte mare, atocuprinzătoare. Pereții pe jumătate dărâpanați, ferestrele sparte, ușile deschise nu asigură acel sentiment de intimitate fără care nu se poate desfășura o discuție adevărată. Și mai este, apoi, de luat în considerare fondul sonor: ciîni latră, gălîniele cîrîie, copiii urlă, broaștele orăcăie. În această ambianță, simplul schimb de informații de la o casă la alta, între doi bărbați, devine inevitabil un fel de hui-duală reciprocă.

Evenimentul din viața unei familii, fiind trăit la scenă deschisă, aparține întregii comunități, care oricum este avidă de epică, în absența altor prilejuri de delectare artistică. Protagonistii unui scandal nu se jensează de postura în care se află; dimpotrivă, conștienți de interesul cu care sînt urmăriți, înțeleg conflictul, se dau cu voluptate în spectacol. (Se poate vorbi chiar de o beție a scandalului, genial ilustrată de Caragiale prin unul din personajele sale: „Nu mai voi să știu de nimic... Să vie oricine... Voi scandal... voi să mor!”)

Curios este faptul că oamenii formați în ambianța mahalalei, așa dezinvolti cum par, devin nesiguri într-un mediu civilizat. Într-o primă fază a procesului de adaptare ei imită, timizi și complexați, gesturile celorlalți. Apoi, la primul eșec, izbucnesc într-un scandal memorabil, răzbunîndu-se pentru toate umiltățile secrete îndurate. Cu acest prilej constată, plăcut surprinși, că au... succes, că oamenii fini sînt complet dezarmați în fața scandalului.

În atitudinea lui Eugen Barbu recunoaștem elemente din ambele faze. Pe de o parte, el este complexat față de condiția de scriitor, pe care și-o asumă în mod ostentativ, fotografiîndu-se la masă de lucru, făcînd paradă de erudiție, publicînd caiete de creație etc. Este ca și cum ar exclama mereu: uitați-vă la mine, am reușit, sînt și eu scriitor! Pe de altă parte, însă, el nu se sfiește să se dea din cînd în cînd în spectacol, în cel mai autentic stil mahalagesc. Unii comentatori declară că vîd în aceste leșuri un talent de pamfletar. Poate... Dar există în orice caz și mult kitsch. Nemaistînd de nimic și voind cu orice preț scandal, scriitorul calomniază și denunță, dă palme și pupă zgometos, acoperă printr-un torent de ocări replicele preopinienților și minte de la obraz. Apoi, bineînțeles, redevine... elevat, transcriind cu voluptate filologică nume de personaje din mitologia antică sau etalîndu-și — cu inevitabilul amatorism — cunoștințele de filosofie.

Figura lui Eugen Barbu este mereu mohorîtă. „Melanholia” pe care a încercat să o mitologizeze în cărțile sale seămănă mai curînd cu indispoziția unui hepatic. Expresia feței i se insuflește doar atunci cînd i se adună în jur oamenii casei și încep să-l pună la curent cu ultimele întîmplări — de preferință picante — din viața particulară a scriitorilor.

Această permanență nevoie de a i se juca în față pantomima existenței ține, poate, de o conștiință imobilă, care nu se animă decît alimentată cu mișcare din afară. Dar să nu intrăm în domeniul nesigur al psihologiei. Mai probabil este că vicioasa foame de informații despre viața intimă a contemporanilor se datorează — cum spuneam — unui mod mahalagesc de a înțelege integrarea în societate.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Civilizația ochiului

Artiști din rezistență

Un fenomen, nicidec dată numit astfel, al culturii românești a fost rezistența prin consecvență cu sine. Se înțelege că nu consecvența cu un sine pervertit în relații prea apropiate cu puterea, nu stăruința în vicieșug și, la urma urmei, în delaiune. În artă, deși destul nu gîndesc astfel, lucrurile sînt mai tranșante decît în politică. În artă partidele nu se schimbă, intrucît fiecare artist e propriul său partid. Nu poți să fii și autentic, și flexibil. Criteriul dintotdeauna al valorii a fost coerența gîndului și, născînd cu acesta, a expresiei. Ideea că artiștii de seamă au, de regulă, slăbiciuni de caracter e diversiuena întretinută de incoerenții, sub raport estetic, de infirmii, sub raport afectiv, și de însemnării cu bulimia poziției sociale. Autenticii sînt din capul locului niște înfrînți pe plan social, indiferent de locul pe care întîmplător îl ocupă. Ei sînt atît de vulnerabili, ca indivizi, încît rarele reușite — sau care trec ca atare — nu semnifică aproape nimic pentru categoria aparținătoare. Cînd, izbînda lor are loc într-un sistem totalitar, nu trebuie să vedem în ea o contradicție, ci doar dovada că rezistența — interesînd direct calitatea poziției artistice și, implicit, a existenței creatorului — e asumată și protejată de alte categorii de rezistenți. Grupul de pictori și sculptori, pe care-l putem numi fără a greși prea mult, „de la Tescani” a contat pentru multă lume, și chiar înainte de a se fi constituit drept grup, ca aripa rezistență în creația plastică românească. Nu tot ce au dat artiștii grupării a fost neapărat și operă mare. E neîndoielnic însă că tot ce au creat se constituie ca operă, că suportă o analiză ca operă. Suportul teoretic nu-l unifică, iar importanța contribuției fiecărui rămîne de stabilit. Sigur rămîne elementul solidaritate.

Despre această solidaritate a scris Andrei Pleșu în catalogul primei expoziții a grupului în 1981. Atunci, la SIMEZA, prezentau lucrări Vasile Gordan, Doru Covrig, Napoleon Tiron, Marin Gherasim, Sorin Dumitrescu, Mihai Horea, Horia Bernea și Bata Marianov. Textul lui Andrei Pleșu a iritat pe cîțiva dirigitori ai culturii deoarece — deși nu trimitea explicit la aceasta — a putut să pară un reflex bucureștean al ideilor influențului sindicat polonez. „Cînd spun solidaritate — nota criticul

— nu vîd nici mari adunări de oameni și nici complicități mărunte, de culise. (În dactilograma necenzurată: de cabinet.) Vîd ici și colo cite o conștiință vie care își împlinește, răbdătoare, rostul. Vîd o constelație de singurătăți”.

Expoziția de la Dalles a grupului „9 plus 1” e o asemenea „constelație de singurătăți”: Neculai Păduraru, Napoleon Tiron, Sorin Dumitrescu, Florin Ciubotaru, Mircea Spătaru, Marin Gherasim, Gheorghe Berindei, Horia Bernea, Vasile Gordan și Andrei Pleșu. Manifestarea are un scenariu, nu foarte complex, dar nu lipsit de temeritate: accesul la ansamblul de opere se petrece printr-o mare poartă îndoliată. Funebrul e acțiunea cea mai lipsită de echivoc. „Adevărată solidaritate e aceea care, cerîndu-ți totul, îți lasă neatinsă libertatea”. Absența unui program, a unui manifest — ce, prin tradiție, vine să deslusească intențiile oricărei activități de grup — a fost, de asemenea, afirmată: „Solidaritățile adevărate se destramă cînd încap într-un „text” prea limpede”.

Prelungindu-se în timp, sentimentul solidarității în cauza înconstrîntă la orice fel de opresiune a recreat grupul cu fiecare expoziție a sa, astfel că azi nucleul vechii echipe află în generațiile tinere ecou resurecțional. În consecință, selecția de la Dalles comportă o addendă, o participare cu „invitați”: Călin Beloesu, Dărie Dup, Floruț Gruia, Mircea Roman, Mihai Sărbulescu, Gregorian Rusu. Termenul e convențional. I-aș numi mai degrabă părtași la soliditudine.

TUDOR OCTAVIAN

Lanternă magică

„S.F.” — în variantă cosmică

„SCURT CIRCUIT” — producție a studiourilor americane — este un bun film de vacanță, realizat cu mijloace tehnice impecabile, după un bun scenariu S.F. și mai ales cu un haz nebun (deși, mărturisesc cu rușine și sinceră surpriză că am lăcrimat în sală atunci cînd eroul — o nostimă mașinărie electronică — pier, în final...).

Pe genericul acestui film nu apare numele nici unei celebrități, actorii fac doar o prestație „de serviciu”, nici mai rea, nici mai bună (ba mint: există un singur actor desăvîrșit în rol — robotul). Un film simplu s-ar

putea deci zice, deși ceva anume, în acest caz, depășește pragul de sus al unei comedii oarecare, chiar și dorită a se prezenta astfel — adică fără prea multe pretenții. Este un fermecător film de vacanță! Mulțumim celor care l-au programat.

„SCURT CIRCUIT” este conceput — în mod declarat — sub semnul celebrului „E.T.” al lui Spielberg (de data asta un film celebru): cu singura deosebire că „extraterestrul” lui Spielberg, o ființă vie cu alte cuvinte, este înlocuit aici cu un robot, cu o mașinărie pur și simplu; urmăritorii — poliția și oamenii de știință, în cazul lui „E.T.” — devin, aici, militarii de profesie, iar „salvatorii” — copiii, în varianta lui Spielberg — aici sînt reprezentați printr-un cuplu de naiv-îndrăgostiți. Așadar, o schemă cunoscută de acum, și care a făcut chiar școală. Diferența este aceea că, în cazul filmului „SCURT CIRCUIT”, „extra-individul” conceput de niște minți umane numai pentru a distruge (se intenționează a fi trimis, purtînd o armă atomică, nici mai mult nici mai puțin decît „pe străzile Moscovei...” ?), devine, treptat — și cu ajutorul oamenilor — o ființă aproape rațională. Care, la un moment dat chiar (una din cele mai frumoase secvențe ale filmului), începe să ridă — să ridă în hohote, bucurîndu-se de propriile lui hohote — începe să simtă ca un om! Ori, din acest moment, urmărirea sa de către militarii care doresc să-l „neutralizeze” capătă, în subtext, o coloratură tragică... (un militar-robot este un militar perfect; un militar care gîndește — devine periculos!).

Urmăririle se țin lant, șansa trece cînd la unii, cînd la alții — prilej pentru o demonstrație vizuală antimilitaristă, antiindobitocire și antiviolentă, cum destul de greu îți poți imagina într-un film de asemenea gen și miză. Iar faptul că totul este tratat în registru comic — un comic de situații, alternînd cu unul de dialog — este mai mult decît benefic: personajul robotului electronic este atît de bine „dus” din punct de vedere dramaturgic, încît ai senzația, reală în unele momente, că el, robotul, e singurul ce are într-adevăr un suflet — ceilalți fiind niște simple bipede complet automatizate și fără pic de suflet sau minte.

Harababura devine absolută, învinși vor fi de fapt cei care înving (pentru că sînt dator să menționez că, totuși, robotul nu moare de-adevăratelea în final...), iar nouă, spectatorilor, ne pare rău că s-a terminat acea oră și jumătate de proiecție ce înseamnă durată chiar și a unui bun film de vacanță.

HORIA PATRAȘCU

Reportaj din epoca tîrzie a fierului

La Oltenița, pe strada principală (le grand boulevard), pe care se mai află și sediul Oficiului Forțelor de Muncă și Poliția locală, un muzeu dormitează în liniște, încă din... neoliticul tîrziu.

DE LA CULTURA GUMELNIȚA LA CULTURĂ ÎN GENERAL

Cînd pătrunzi în muzeu, te întîmpină un miros care trebuie să domnească în încăperile cu sfintele moaște. Directorul nu se află momentan în incintă. Ușa de la intrare are un clopoțel care sună (vechi obicei importat din Fanar). Ne întîmpină restauratorii Șerbănescu I. și Gureșoae Viorica. „Este un muzeu mic, de gradul patru” ne spune unul dintre ei. (Deci, muzeele, ca și cutremurele...) Aceeași persoană care ne-a rîspuns mai înainte începe să turuie cite ceva despre zonă, posibilități arheologice, despre muzeu, în general: „Ne aflăm foarte aproape de dealul Gumelnița (4 kilometri N-E de Oltenița), principalul focar de cultură cu același nume, datînd din neoliticul tîrziu. O particularitate a acestei culturi sînt topoarele din

silex și unelte din silex și corn (3200—2700 î.e.n.), de asemeni răzuitoarele din silex de la Căscioarele, Sultana, cuțitele de silex și dățile de piatră, silefuite. Foarte interesant se dovedește un mormînt neolitic (circa 4000—3500 î.e.n.), descoperit la Tinganu, comuna Cernica, foarte bine conservat, reconstituit într-un exponat”.

Exponatul înfățișează scheletul unui strămoș de-al nostru. Craniul său nu are păcatul de a fi prea mare; n-ar părea că ar fi adăpostit un creier de ispravă. Dar, parcă acum, cite craniul s-ar putea spune că se mîndresc cu așa ceva? Craniul rînjeste liniștit. Nimeni nu-l destabilizează tihna. Epoca tîrzie a fierului continuă... Sîntem în plină Latene...

UN MUZEU PENTRU ETERNITATE

S-ar părea că acest muzeu îi păstrăm, perfect conservat, pentru epocile viitoare. Aici, timpul trece încet, foarte aproape de a se opri. Ce s-a întîmplat aici după Revoluție? „După Revoluție, numai faptul că sîntem inde-

pendenți...” se grăbesc să ne răspundă restauratorii.

Periplul continuă. „Avem aici o rîșnită descoperită la Chir-nogi”. Dovadă că pe atunci se găseau rîșnițe, că pe cuprinsul patriei noastre, din cele mai vechi timpuri, locuitorii și-au confecționat rîșnițe pentru semînte. Și cînd te gîndești că rîșnițele se mai găsesc astăzi numai în „magazinele de antichități”

Într-un alt dreptunghi de sticlă se află diferite obiecte din os, din fier, care seămănă foarte bine cu cele folosite în campania electorală și chiar și după aceea. Urmele unei străvechi civilizații...

ÂȘTEPTÎNDU-L PE GODOT DE LA EPOCA DE PIATRĂ LA... EPOCA DE AUR

„De trei săptămîni sînteți singurul vizitator”, se destăinuie ghidul. Principalii vizitatori, pe vremuri, erau copiii, dar acum, de cînd este program la televizor și dimineată și după-amiază... Și poate că nici instructorii, profesorii, nu se mai îngrămădesc să-l aducă în vizită... Ei se repezeau să vadă săbiile, scheletul, tunul...

Punct și de la capăt?

Ideea de stagiune nu se potrivește de data aceasta cu ceea ce eram obișnuiți. Începută sub auspiciile „generoase” ale defunctului festival național al creației și hărniciei..., cu edițiile sale înălțate absurd, stagiunea se încheie, după un agitat periplu general, cu posibile bilanțuri și multiple semne de întrebare. Sau, cu unul singur: încotro cultura muzicală?

Nu reiau firul primelor luni ale toamnei trecute, destul de cenușii. După Crăciunul cel Mare, starea de eveniment pare să fi cuprins și viața noastră muzicală. Adică, **reîntoarcerea acasă** a multor artiști răspinși prin lume, din motive binecunoscute nouă și lor. Ce stagiune a mai numărat, într-un răstimp destul de scurt, afișia oaspeți români, veniți și plecați asemenea vedetelor internaționale? Celibidache, Radu Lupu, Fodoran, Silvia Marcovici, Bergel, sint câteva dintre numele unui sir ce poate continua cu voci celebre — Krilovici, Cortez, Cegolea, Cotrubas... O a doua dimensiune a stagiunii acesteia este desigur cea a marilor restituirii vocal-simfonice, reasezind la locul lor firesc opere prohibite din perspectivă ateistă, purtând semnătura lui Bach, Händel, Mozart, Verdi, Fauré. O mențiune specială pentru oratoriul lui Paul Constantinescu, **Pătimile și înălțarea Domnului**. Rămîne un mister cum de s-au putut păstra atâtea partituri, cu întregul lor material de orchestră, ferite de gestul autoritar al desființării repertoriilor situate în afara „omagiilor”. Mi se pare important să adaug că, în dialogul cu oaspeții despre care am amintit, valorile afirmate în perimetrul geografic local și în răstimpul ultimilor ani au suferit fără dificultate comparațiile. Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Dan Grigore, Cristina Anghelescu, Maria Slătinaru, Silvia Voinea, Eugenia Moldoveanu sint câteva repere în acest sens. Muzica contemporană începe să își facă loc, fie că se afirmă prin programele unor formații — Archaeus, Trio-Contraste, Ansamblul de percuție din Cluj —, fie că se inițiază primele audii de creație electronică (nu în laboratoare ci la Ateneu!).

Pe plan organizatoric, stagiunea depășește, în perioada recentă, intense frământări ale marilor noastre ansambluri care continuă — chiar cu riscul oscilațiilor de calitate — să se pre-

ocupe de restructurarea „vieții de familie”, ceea ce suscită destule controverse. Este de presupus că se va ajunge treptat la liman, cu beneficii clare în ceea ce înseamnă echilibru repertorial, respect pentru muzica românească și o justă prețuire a personalităților interpretative. Deocamdată, gongul final a reunit mai ales semnături sigure. La Radioteleviziune, Orchestra de Studio; recent resuscitată, a optat pentru o integrală mozartiană (dirijor Cristian Brăncuși) iar Orchestra Națională Radio și-a adus publicul pentru Ceaikovski, Mozart și Rachmaninov, avînd ca vedetă o stea în ascensiune — micuța pianistă Mihaela Ursuleasa (dirijor Iosif Conta). Mai prudentă cu programul de adio, Filarmonica a păstrat tradiția **Simfoniei a IX-a** de Beethoven, pe care aproape toți dirijorii orchestrei au slujit-o de-a lungul timpului (acum, la rînd, dirijorul Mircea Cristescu). Să spunem deci că ultimele acorduri au fost, în fapt, convenabile.

Ce va fi de-acum încolo? Vom ajunge la o concepție de perspectivă, vom părăsi improvizațiile și vom mai renunța la rutină? Publicul, care s-a arătat adesea foarte rezervat, trebuie să-și recapete încrederea în ceea ce i se oferă în sălile de concert și spectacole. Autonomie, inițiativă, sponsorizare sau toate la un loc pot face din viitoarea stagiune un real eveniment perpetuu, fără pauze descurajante. Este perspectiva culturală asupra căreia stăruie încă întrebările (și speranțele) noastre, depășind interesele, ambițiile și invidiile ascunse sub umbrela democrației. Punct și, în ce fel, de la capăt?

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Licitație pentru studenții de la teatru

Ca o umbră s-a furisat și Săptămîna absolvenților Institutului de teatru. În acest final de stagiune deloc eroic, studenții nu au adus cea înviorare pe care unii o așteptau. Și totuși, soarta lor se anunță blîndă. Concursurile organizate de Andrei Șerban, Vlad Mugur, Liviu Ciulei au strîns o mare parte dintre actorii tîneri din țară.

Năuțiți de acest exod, mulți directori sint încă sub șocul descoperirii că au avut, ani la rînd, actori buni și nimeni nu le-a spus. Iar acum, a venit acest infernal Andrei Șerban și într-o săptămîină l-a strîns pe toți. Astfel, cu mic cu mare, s-au adunat la Casandra cu speranța că vor putea convinge actualii absol-

venți să accepte un post în teatrele lor.

Cu adevărat o promoție disputată. Cît despre valoarea ei... timpul va confirma. Spectacolele de final ne-au lăsat mai degrabă gînditori. În „Dale carnavalului” rolul Pampon a fost jucat de Alexandru Bindea care a terminat anul trecut Institutul și care din iulie este actor la Național. Maturitatea lui artistică era un etalon pentru restul trupelor, părea profesorul lor, nu un coleg mai mare cu un an.

Este în firea lucrurilor ca fiecare promoție să aibă o vedetă. Anul acesta s-ar părea că este Ștefan Bănică jr. Talentat, fermecător tipul Jolly-Joker, pare că nu s-a decis dacă să devină actor cu adevărat sau să cîștige mulți bani din, ceea ce noi ne-am obișnuit să numim, șuse.

Despre celelalte spectacole am scris în alte împrejurări. Voi mai insista doar asupra montării „Jacques sau supunerea” de Eugen Ionescu, regia Grigore Gonța, clasa lect. univ. Gelu Colceag. Autorul cerea ca aceste personaje să fie mascate sau puternic machiate, ca niște caricaturi. Regizorul oferă însă o altă soluție, plasează acțiunea într-un spațiu excentric, bizar. Excesul, caricatura se nasc din joacă. În prima scenă Jacques este cățarat pe o scară la marginea rampei iar Jacques-tatăl e plasat pe un scaun pe dulap. Și în felul acesta, fără echivoc, se intră într-o anume convenție de joc. Se simte înclăstarea între regizor și text, plăcerea de a cerceta fiecare replică, de a se lupta cu ea. Cuvîntul este suveran și va determina o adevărată acrobație a personajelor. Acrobație în sensul cel mai adevărat cu puțință.

Regizorul mai izbuteste un lucru și anume să dezvolte acel joc secund, aceea realitate din planul doi. Treptat printre spectatori se insinuează credința că și ei sint un partener de joc, iar cei de pe scenă nu fac altceva decît să-i provoace să afle adevărul pe care cuvintele îl ascund și dezvăluie în același timp. Ca într-o traducere simultană incoerentul devine coerent, illogic devine logic. Codul e la spectator.

Rada Istrate, Simona Gălbenuș, Irina Movilă, Iulian Enache au aderat total la intențiile regizorului. Jocul lor e precis și armonios. Ieșit parcă dintre dantele petecite, memorabil rămîne personajul Oanei Mereuță, Jacques-bunica: e anemică, artăgoasă, răzbuunătoare, omniprezentă, inutilă. Singur Jacques, interpretat de Ovidiu Voicu, rămîne un personaj mofluz.

Dacă ar trebui să dau un pronostic pentru această promoție m-aș opri deocamdată la două nume: Oana Mereuță și Oana Ioachim.

AURELIA BORIGA ■

Viața spirituală include, azi, și religia

Fotografie de ALECU LUCIAN ■

Veniți la Școala franceză!

Multe și felurite cozi am văzut în viața mea. Atît de multe, încît nu le-aș putea uita gustul amar nici dacă aș mai trăi 100 de vieți.

Am crezut că mă vor minti de tristete cozile la ziare. Cîrînd, însă, tocmai ele, ziarele, așteptate și citite cu sufletul la gură, ele și ziaristii care le scriu au fost găsite „vinovate” de instigare la acte criminale, declanșînd destabilizarea țării. Poate aș fi ris, dacă cei care au făcut „senzationala descoperire” nu ar fi fost colegi de breaslă.

Totuși, m-am mai lăsat o dată păcălită. Acum cîteva zile, cînd, în curtea Școlii franceze din București am văzut o incredibilă — nu numai prin dimensiune — coadă. Se primeau cererile de înscriere pentru testele de inteligență în limba română, pe baza cărora copiii români urmau să fie admiși să studieze aici. Însăși accesul în această curte, în fața căreia bucureșteanul privea nostalgic mașinile cu număr de corp diplomatic aducînd la cursuri sau ducînd către casă preafiericite copii născuți pe alte meleaguri, devenea un temei de încredere că în lumea în care trăim s-a schimbat ceva.

Anunțurile difuzate pe posturile de radio și televiziune au interesat persoane de cele mai diferite categorii sociale. Mulți intelectuali, desigur, dar și foarte mulți oameni simpli.

Articolul era ca și scris. Democrația putea fi atinsă cu mîna, pipăită, mulți dintre cei ce își așteptau răbdători și plini de speranță rîndul la înscriere, pe o căldură insuportabilă — mulți, chiar, întrerupîndu-și concediul de odihnă și revenind special în București — erau gata să depună mărturie.

Pînă luni, 2 iulie, ora 11, ziua testelor pentru copiii între 3 și 6 ani, cînd au descoperit cu stupeoare că numele copiilor lor nu erau trecute pe listele celor ce urmau să fie testați. De ce? Răspunsul era afișat pe poarta de la intrarea în curtea școlii — „motivație insuficientă”. Care motivație, nu se solicita, însă, pe nici unul din panourile ce enumerau actele necesare înscrierii. Și, ca totul să fie foarte clar, pe aceeași poartă se putea citi: „Nu va fi dată nici o informație verbală. Sintem prea ocupați cu testele”.

Nimic nu a putut îndupleca — fie și pentru o clipă — conducerea școlii să se abată de la legea, înscrisă pe poartă, a dialogului închis, așa încît părinților dezamăgiți, jigniți și convinși că au fost și de astă dată înșelați, li s-a trîntit ușa în nas.

116 au semnat un protest, în care nu cereau decît ca școala să-și țină promisiunea și toți copiii înscriși să fie admiși la teste (și nu numai, așa cum se auzea, cei ai căror părinți lucrează în diplomatie; spun, „așa cum se auzea”, pentru că neputîndu-se obține nici o informație oficială, clară, de natură să lămurească lucrurile, fiecare se baza pe cele auzite). Așadar, toți înscriși să fie admiși la teste, desfășurate, așa cum s-a anunțat, în limba română. Protestul l-au lăsat la poarta televiziunii (din nou, poarta!) cei de la „Actualități” fiind ocupați. Cîțiva își ștergeau pe furis o lacrimă, strîngîndu-și la piept copilul, care nu reușea să înțeleagă de ce pleacă acasă, fără să fi „dat examen” cum i se explicase. Adresată nimănui, întrebarea unei asemenea mame, „Totuși, de ce ne-au mințit?” întregia tabloul unei farse fără sens.

Să lăsăm la o parte procedeul, demn de o democrație cu adevărat „originală”, cum nu credeam a se cunoaște și pe malurile Senei, incorectitudinea și lipsa respectului elementar față de toți cei care au răspuns cu încredere chemării școlii.

Să încercăm să vedem și să reținem altceva: numărul celor interesați ca fiii și fiicele lor să urmeze cursurile acestei școli, cu predare în limba franceză — deși costul unui an de școlarizare este de 5000 lei — și interesul, bucuria și speranța că selecția fiind făcută prin teste de inteligență, corectitudinea alegerii unuia sau altuia dintre copii este garantată. Sint două lucruri pe care le propunem spre reflecție Ministerului Învățămîntului.

ROXANA PAICU-MANOLESCU ■

NEOLITICUL ȘI... NEOPOLITICUL

„Înainte am avut noroc de Canal, de Canalul Giurgiu—București—Oltenița, ni se spune în continuare. Astfel, am descoperit, prin săpăturile efectuate, necropolele de la Chirnoști, Remie, Căscioarele. La aceasta au colaborat și săpăturile pregătite și finanțate de muzeograful Muzeului județean din Călărași”.

Iată, totuși, că cineva tot a avut noroc de Canal...

ISTRIAN SAU TARSIAN ?

Printre alte exponate, mai putem întîlni tezaurul de monede tarsiene, descoperit la Chiselet (sec. I—II î.e.n.), sau cel de monede istriene, de la Scărișoara (sec. IV î.e.n.). Oare și pe atunci circula zvonul că manifestanții ar fi plătiți cu monede, fie ele istriene sau tarsiene?

POST-LUDUM

Ce se întîmplă totuși cu Muzeele țării? Cine le mai vizitează? Cine le finanțează în continuare? Cine se mai ocupă de descoperirea trecutului? Am putea, astfel, să ne descoperim mai bine prezentul...

MIHAIL GALĂȚANU ■

Ministerul Culturii TRUSTUL DOMUS

Începînd cu data de 1 Iunie 1990, a fost redeschis pentru vizitare MUZEUL PELEȘ, cu următorul program:

miercuri
joi
vineri — 9-15
sîmbătă
duminică
luni și marți — închis

Datorită afluenței extrem de mare a vizitatorilor, conducerea muzeului roagă să se țină cont de următoarele precizări:

Agențiile de turism, inspectoratele de învățămînt, conducerea școlilor, organizatorii de întreprinderi și instituții, alți factori care se ocupă de turism cultural, sint rugați să ia legătura telefonică cu dispeceratul MUZEULUI PELEȘ (SINAIA — 973/1 41 51; 1 41 52; 1 41 53), pentru a fi programați.

Precizăm că deocamdată nu vom putea primi grupuri organizate de vizitatori în afara acestor programări, aceasta pentru a putea asigura conservarea și integritatea valorilor inestimabile de patrimoniu național ale palatului și zonei înconjurătoare.

Subliniem că în zilele de luni și marți pot fi vizitate contra cost, fără programare prealabilă, complexul de monumente, inclusiv terasele exterioare ale parcului PELEȘ.

REPETĂM TELEFOANELE DISPECERATULUI MUZEULUI
SINAIA — 973/1 41 51; 1 41 52; 1 41 53.
UNDE PUTEȚI PRIMI ȘI ALTE INFORMAȚII

Sufletul comerțului

Cooperativa „Instalatorul” nu mai are nevoie de reclamă. Firma e prea cunoscută, prea apreciată ca să-și mai pună problema modului în care se prezintă sediul unei unități. În orice caz, alta mai frumoasă nu e la concurență. Că nu e (încă!) nici o concurență. (fotografie de **Leonard Chioveanu**).

La Crișul cu noroc!

Românii dacă nu prea au bani, au în schimb cele mai neașteptate și năstrușnice idei. Și dacă ai idei, privatizarea trebuie să-ți aducă și bani. O idee strălucită aduce în prezent domnului Leucuța Nicolae bani frumoși: agrementul pe o porțiune a Crișului Repede unde este apa mai adâncă. Și-a făcut rost de niște bărci ușoare, din fibră de sticlă prevăzute atât la provă cât și la pupă cu

cîte un compartiment etanș care le asigură o mare stabilitate. Dacă vîplă amiezii îi silește pe plimbăreți să se arunce în apă, „salvamarul” de pe Criș intervine prompt în persoana unui băiat care înnoată foarte bine. El mai are în grijă să nu se depășească pontonul pietonal spre aval. Prețul unui bilet de plimbare cu barca pe Crișul Repede: 20 lei. Afacerea merge strună cu cît oăldura este mai mare. (P. Balaci).

La uniforme noi, oameni noi

La vremuri noi au apărut, și pentru polițiști, frumoase uniforme noi. Și nu ne îndoiim că și la uniforme noi sînt oameni noi. Oricum, să recunoaștem, le stă frumos! (fotografie de **Paul Agarici**).

Excursii tematice

Vă mai amintiți, turismul era profund educativ, patriotic și partinic. Pe urmele răsculaților, ale comuniștilor, ale mărețelor ctitorii, cu mațele chiorăind și cu cîntece revoluționare pe buzele arse de sete se făceau excursii cu temă. Evident, multe teme nu mai sînt acum de actualitate. Sau nu încă. Tema aprovizionării recruta însă, în mod

spontan, participanții de toate vîrstele, sexele și orientările politice. Într-un deplin consens. (fotografie de **Paul Agarici**).

„Romvared” — destinație necunoscută

De o bună bucată de vreme — și înainte și după Revoluție — „Romvared”-ul își tratează clienții călători cu o insolentă și o indiferență inexplicabile. Vagoanele — bar și restaurant — dincolo de slaba așezare a produselor oferite și a condițiilor sanitare mizere, sînt patronate de șefi cu ochi urduși și rapace. Insoțitorii de vagoane de dormit de pe liniile interne și internaționale se plîng invariabil că „nu avem marfă absolut deloc”. Chiar așa, domnilor cu fotolii de conducere, de cîte ori ați circulat pe trenuri și v-a fost sete sau foame? Unde vrea să ajungă „Romvared”-ul și noi nu știm? (Cristian Pavel).

A venit ora vacanței!

La munte, la mare, măcar la ștrandul orașului (dacă orașul are ștrand), la cel mai rău caz la cîte o coadă (de-asta are sigur) — iată că ne putem petrece vacanța, concediul, weekend-ul. Totul e să ne potrivim cu atenție ceasurile, să fim o vreme fericiți și veseli. Căci istoria se mai întoarce (cum s-a văzut și se va mai vedea), dar anii tinereții — nu. Cel puțin acesta este crezul artistic al fotoreporterului, mereu norocos la subiecte. (Paul Agarici).

Sens unic!

Pentru italieni, Europa este, într-adevăr, unicul sens. Dar pentru frații lor daco-romani? (fotografie de **Paul Agarici**).

Vești bune

Ca ecou la articolul „Cît citesc mehedintzii”, profesorul **Marius Popescu** din Drobeta Turnu Severin ne înștiințează că folcloristul **Gheorghe Dumitrescu-Bistrița**, editorul revistei „Izvoarașul” împlinește la 15 septembrie vîrsta de 95 de ani și e încă pasionat în a aduce daruri spirituale bogate culturii românești. Mulțumim profesorului **Marius Popescu** pentru aceste vești bune, iar respectabilului folclorist **Dumitrescu Bistrița** îi urăm mulți ani, pe care să ni-i dăruiască tot nouă, ca și pînă acum.

Speranțe

Nu de mult, ne scria **Vasile Ciceovean** din Cluj. Ca ecou la scrisoarea domniei sale, Ministerul Sănătății, prin Direcția Asistenței Medicale, ne anunță că

domnul Ciceovean poate spera la un tratament medical în străinătate; cu condiția aprobării cererii sale de către Direcția Sanitară a județului Cluj. Dorim din suflet ca speranța să nu se oprească aici.

Care graniță?

Imaginile au fost surprinse recent lîngă graniță, la Moravița. Să fie vorba și de granița bunel creșteri? (fotografii de **Paul Agarici**).

De la coadă adunate

O da și peste noi, norocu'?

— Slavă cerului, avem acu' și miniștri. Gata, scăpăm de cozi!
— Da, tataie! C'or să stea dumnea-lor în locu' matală.
— Ei, asta-i! Da' cine a zis așa prostie? Eu înțeleg că dacă avem guvern, n-or să mai fie cozi. Nici fir!
— Dar, ce? Înainte n-am avut?
— Ei, ăia ce contau? Că făceau toți cum zicea unu'!
— De cine vorbești matală?
— Cum de cine? De „vărgații” de ni-i arătară la televizor, atunci cînd îi judecară.
— A! Păi ăia ascultau de doi, nu de unu'. Ce, pe „ea” ai uitat-o? Eu ziceam că vorbești de ăștia, mai dincoace.
— Ei, și pe ei, ce bază să pui? Provizorii, de! Cînd n-ai scaunu' sigur sub tine, te tot uiți, de ce să te-apuci!
— Asta, cam așa e. Și puținței au mai rămas!
— A rămas domnul prim-ministru. Și ce frumos a vorbit atunci cînd i-a anunțat pe colegii lui! Acu', m-am liniștit! O să fie bine!

— Da' de unde ești mata sigur c-o să fie chiar așa de bine?
— Păi, dumneata n-ai auzit la televizor?
— Și dacă am auzit, ce?
— A zis ce s-a făcut și cum a fost?
— A zis.
— A zis cum o să facă și ce-o să fie?
— A zis.
— Și nu ți-a plăcut?
— Ba, de plăcut, mi-a plăcut. Și încă cum!
— Păi, atunci, ce mai vrei?
— Chestia e, că mie nu-mi iese din cap „Buletinul meteo”. La „cum a fost”, o nimeresc și ăia, fără greșală. Da' la „cum o să fie”... tot o zbîrlesc.
— Nu-s ei de vină, frate! Carte au, săracii, da' n-au aparate ca lumea. Cum s-o nimerescă mereu, așa, pe ghicite? A fost una, mai serile trecute, de-am și ris, zău! Știi ce-a zis? Că se socotește un meteorolog norocos. Asta, fiindcă o nimerise.
— Om nimeri-o și noi acu', cu toți miniștrii ăștia? Că și ei, ai auzit, sînt tobă de carte! O da și peste noi norocu'?

— Trebuie s-o nimerim, domnule! Să ne mai fie și bine, că de rău, ne-am săturat.
— Să te-audă cerul!

LIANA TATOS ■

Să nu fim indiferenți!

N-o să mă credeți, dar eu mă bucur, chiar cind mă înjurati!

Ce, e puțin lucru să vă scot din papuci, să puneți mina pe creion și să-mi „ardeți” o scrisoare, să mă învățați minte? Mai mult! Să faceți și drumul până la poștă, să și stricați doi lei pe mine! Păi, asta se cheamă că m-ați băgat în seamă! Și, cine vă obligă?

Mai rău mă doare indiferența. Nu e-aș ține eu morțiș să intru în corespondență cu domnii miniștri, ori eu domnii primari. Dar, stau eu și mă gândesc, ești or fi fost dumnealor de provizorii până acu, niște obligații, tot cred că au avut. Printre ele, și aceea de a răspunde cererilor și sesizărilor în timp de 30 de zile — nu-mi amintesc ca legea să se fi abrogat.

În ceea ce ne privește, am respectat-o. Numai că, ne încercă „un mic amănunt”: noi nu dăm nici case, nici slujbe, nici pensii — nimic din ceea ce vin să ceară oamenii. Noi scriem. Către domnii miniștri; către domnii primari. Domni care, șase luni au făcut chitic. Și oamenii, ce zic? Păi, asta zic:

„În numărul 15 al revistei, din 14 aprilie

1990 ați publicat la rubrica „Punct ochit, punct lovit”! „nemulțumirea mea privind o activitate pe care am desfășurat-o ca specialist în cadrul unor societăți mixte româno-centrafricane în perioada 1974—1976 și 1978—1981. Depunându-mi dosarul de pensionare, am constatat că nu mi se iau în considerare anii lucrați în străinătate, pe motiv că nu aș fi plătit asigurările sociale și, în special pensia suplimentară. Ori, noi am plătit lună de lună, pe state de plată, peste 200 dolari, drept asigurări sociale și pensie suplimentară. Precizez că m-am adresat în repetate rânduri Ministerului Muncii, după cum urmează: recomandatele nr. 646 din 22.02.1990, nr. 2882 din 19.03.1990, nr. 3848 din 7.05.1990, cu confirmări de primire, iar C.P.U.N.-ului cu recomandata nr. 645 din 22.02.1990. La toate intervențiile de mai sus nimeni nu-mi răspunde nici într-un fel, nici într-altul”. (Inginer Ion Petrescu Spl. Praporgescu nr. 24, bl. 17, ap. 17, Arad).

Și, oamenii mai zic: „Iată că mă simt nevoit să vă scriu a 16-a oară, deoarece sint tot atât nemulțumit. În revista Flacăra din 1 iunie 1990 apare la rubrica „Aveți dreptul! Aveți dreptate?” un

fragment din doleanțele mele. (Precizam că am publicat de două ori sesizarea domnului Ioan Neacșu din orașul Plopeni, județul Prahova — nr.) Credeam că am să primesc imediat răspuns și ajutorul cerut. Dar, te-ai găsit! Mă lasă autoritățile să fierb în suc propriu! De ce? Și până cind? Am auzit la radio și la TV despre dialog, despre democrație, despre drepturile omului, dar aici, în Prahova, nu mișcă nimeni nimic. Pentru hoți s-a dat decret în ianuarie, să fie eliberați, dar pentru oamenii care muncesc din greu, de ce nu se dau? Noi trăim după decretule date de Ceaușescu. Nu se poate reveni la un decret prin care apartamentele să coste 111 000 lei și nu 200 000 lei? Fie ca aceasta să fie ultima scrisoare”.

Amin! Fie ca provizoratul să fi trecut, iar domnii miniștri și domnii primari — proaspăt, ori viitor numiți — să-și găsească timp să se aplece asupra oamenilor mulți și necăjiți.

Fiecare om are dreptul să-și strige necazul. Fiecare om are dreptul la un răspuns.

Indiferența e mai dureroasă decât orice vorbă, oricît ar fi de grea.

LIANA TATOS ■

Cu răceala în suflet

Prevăzător, ca tot omul pățit, Nicolae Păunescu din Drobeta-Turnu Severin (str. Brincoveanu nr. 82) se tot gîndește la frigul iernii care vine. Și cu această „răceală în suflet” privește la noile clădiri în construcție, tot întrebîndu-se: „Cum se stabilește felul și numărul elementelor de la calorifer? De ce sint tot așa subțirei — niște biete țevi ce nu ne-au încălzit niciodată? Există acum norme echitabile de asigurare a unei temperaturi minime? Care sint ele? Întrebările sint multe, iar dacă începi să te gîndești la răspunsuri, te ia cu frig! Să sperăm că nu se va merge pe ideea „așa s-a apucat”.

Timpul trece, problemele rămîn

După doi ani, Mariana Nanu din București, Alea Uioara nr. 2, bl. 49, sc. 2, et. 4, ap. 38, sect. 4, revine la redacția noastră cu aceeași problemă: întreținerea apartamentului în care locuiește: 400—500 lei pe lună, fără apă caldă, uneori chiar fără apă rece, fără căldură în lunile de iarnă. În urmă cu doi ani, la sesizarea revistei, petenta pretindea c-a fost obligată de o persoană din partea Consiliului popular sector 4 să declare că lucrurile s-au rezolvat, ceea ce nu era adevărat. „Datorită revoluției pot să vă scriu tot ce mă doare, fără frică și spunînd lucrurilor pe nume”.

Asta e drept, dar nu înseamnă că problemele

nu au rămas. Poate noua Primărie o să le aibă în vedere; și pentru un viitor cit mai apropiat.

Pa cine supără Pătru?

Sîrul nedreptăților suferite de Haralambie Pătru, fost încadrat al Depoului C.F.R. Craiova, e lung și, mai ales, înclăcit. De mai bine de trei ani omul este șomer. Desfășurîndu-se contractul de muncă pentru absențe nemotivate în timp ce era în spital, Pătru a îndrăznit să pornească pe calea judecăților. N-a făcut decît să supere mărimea județului — te pomești că avea dreptate? — și să-și închidă toate porțile. Dosarul său se află și astăzi la Procuratura Generală a României, cu expertize și certificate medicale, cu tot, iar Pătru e tot fără pline, chit că s-a adresat la începutul lui ianuarie Frontului Salvării Naționale. Haralambie Pătru scrie,

negru pe alb: „Cei care au greșit nerespectînd legile statului, o vor mai face, întrucît nu sint printre noi, ci în fruntea noastră”. Nu cumva afirmația lui supără? Dar, pe cine?

La anu' și la mulți ani!

Cam atunci o să primească familia Diaconu din Constanța, casă, cu toate că sint șase persoane și stau în două camere. Ce e drept, e drept! Nicolae Diaconu, electrician la IEP, MTTc Pilotaj pentru remorcherul „Cisnădie” este pe primul loc în tabelul de priorități al anului 1990. Da, nu știm cum se face, că pînă acum s-au și dat 16 din cele 38 de apartamente repartizate în trepinderii și nimeni nu știe — sau nu vrea — să explice cum și cui s-au împărțit aceste locuințe. Ce-ar fi, să facă Primăria un efort, să lămurească lucrurile?

LIANA TATOS ■

Poșta redacției

Pentru toți cititorii noștri: Încercăm să vă ajutăm dacă ne trimiteți o scrisoare scurtă și clară. Nu trimiteți acte originale, eventual numai copii simple. Vă rugăm să vă semnați scrisorile și să indicați adresa completă. Vă așteptăm la redacție în zilele de luni — vineri, orele 11—14 • **Sirghi Aglaida** — com Furceni Noi (Galați): Nu credem să se editeze o revistă care se cheamă „Sănătatea militară”. Consultați la oficiul postal Catalogul publicațiilor. După ce vă lămurii, cei de la poștă să vă înapoieze banii pe care dv. i-ați dat și ei i-au primit (ba v-au eliberat și chitanță!) pentru ceva inexistent • **Melania Marea** — Geoagiu Băi: Mulțumim, la fel! Scrisoarea dv. e interesantă și, mai ales, scrisă cu suflet. Pe curînd! • **Cucu Adrian** — București: Nu vă contrazicem, sinteți liber să credeți orice. Puteți suspenda abonamentul la radio și televiziune după ce sigilați aparatele de recepție respective depunînd o cerere. Informații complete la oficiul postal la care sinteți arondat • **Stroescu Maria** — Galați: Este legal • **Manolache Ramona** — Petroșani: Adresa Monitorului oficial al României — str. Blanduziei 1, sector 2, tel. 11 77 02 • **Ștefan Adrian** — Brăila: E greu să vă sfătuiți într-o problemă strict personală. Oricum, nu vă lăsați copleșit de situație. Nu sinteți nici primul, nici ultimul căruia i se întîmplă. Angajați un avocat bun care să vă apere drepturile. Sinteți tînăr, la 30 ani, după ce veți înțelege exact care sint cauzele care au dus la destrămarea familiei, vă veți refăce cu siguranță viața. Mult noroc! • **Vasile Mariana** — București: Drepturile și obligațiile membrilor cooperatori sint cuprinse în statutul cooperativelor meșteșugărești, pe care l-ați cunoscut la înscriere • **Stancu Georgeta** — Reșița: Mama dv. nu beneficiază de prevederile decretului la care vă referiți, în momentul de față nefiînd încadrată în muncă. Va putea ieși la pensie la 55 ani. De altfel, dacă am înțeles bine, nu are nici vechime suficientă • Alte adrese ale unor tînere domnișoare din RSS Moldova care doresc să cunoască, deocamdată prin corespondență, tîneri și tinere din România: **Filimon Iulia**, raion Cotovschi, 278543, satul Cărpineni, str. I. Creangă 24 (16 ani, muzică diferite genuri, modă, limbi străine, ilustrate, lucru de mînă) • **Mangir Mariana**, raion Cotovschi, satul Negrea cod 278544 (17 ani, muzică diferite genuri, modă, ilustrate).

REGHINA VÂRVICI ■

REGHINA VÂRVICI ■

Propunerile unui abonat din S.U.A.

Am primit cu reală bucurie de la domnul **George Sicsai** din Manchester, Statele Unite ale Americii, o scrisoare care atestă că eforturile pe care le fac, în

special, colegile noastre de la corectură, colegii noștri de la secretariatul tehnic, ca și tipografii cu care colaborăm, de a termina revista sîmbăta, cu două

zile mai devreme, pentru a putea apărea simultan în România, S.U.A. și Canada, sint cu folos. Așteptăm de la dl. George Sicsai, ca de altfel de la toți ci-

Prin amabilitatea lui Amerom Corporation am primit revista Flacăra și oferta de abonament. La ora cînd citiți aceste rînduri sint deja abonat la revistă, fapt ce a adus în sufletele românești din acest oraș o mare bucurie. (...) Întreaga mea familie compusă din 6 persoane a fost naturalizată în U.S.A., dar inimile noastre au rămas în Tară. (...) Desigur că toate tarele terorii comuniste nu au putut fi eliminate și pe zi ce trece se descoperă alte și alte tare. Vă semnalez și eu una: pachetele ce ni se trimit din Tară. Indiferent ce conținut va avea pachetul trebuie să te prezînți cu el desfăcut (cărți, îmbrăcăminte, amintiri etc.). De ce? Pentru ca să fie vămuît. Cărțile trebuie cenzurate la Oficiul poștal din Știrbei Vodă. Articolele artistice curente (nu valori autentice) trebuie trecute prin Consignația, unde se plătește integral din nou valoarea lor. Dar ceea ce este mai trist și inuman sint condițiile medicamentelor. Aici medicamentele americane au alt dozaj: fie că sint mai slabe, fie că sint mai tari și nu toți le suportăm. Nu există antinevralgice banale, nu avem antispastice și antibiotice decît numai cu prescripție medicală ceea ce înseamnă circa \$50. O sumă enormă pentru buzunarul unui om salariat sau mai ales pensionar. De aceea vin cu următoarea propunere privind regimul pachetelor trimise din Tară. Toate pachetele să fie expediate de orice cetățean închise ca în regimul intern al pachetelor. Scrisoarea ce însoțește pachetul să menționeze conținutul, greutatea și valoarea (în lei). Să se permită expedierea de medicamente produse în țară în cantități rezonabile. Să se suprimă intermediara Consignație. Să se confecționeze cutii de carton tip cu o bună rezistență. Căci, precizez, pachetele primite au fost ambalate prost, s-au desfăcut și aici pentru cele 3 pachete cu cărți ce le-am primit din țară, poșta a făcut P.V. de deteriorare din cauza proastei ambalări din România — fapt ce a făcut de ris Poșta Română.

În speranța că cele expuse aici pot trezi un ecou, vă rog să interveniți, în numele românilor din această parte a lumii, la Direcția de poștă pentru a îndrepta aceste lucruri păgubitoare, în primul rînd, României.

Rugați-vă lui Stalin!

Prin 1946-47, când în România oamenii încă mai puteau să spună și altceva decât lozinci, învățătorul ne-a povestit următoarea întâmplare. La una din școlile-internat sovietice, elevii au fost întrebați dacă ei cred în Dumnezeu. Copiii au răspuns că da, cred. Cel ce o făcea pe educatorul i-a lăsat pe învățăcei nemîncați toată ziua, iar seara le-a spus: — Iată, vă este foame, rugați-vă lui Dumnezeu să vă dea de mâncare. Copiii s-au rugat, dar, evident, nu s-a întâmplat nici o minune. — Ați văzut că Dumnezeu vostru nu e-n stare de nimic? a strigat triumfător „pedagogul”. Iar rugați-vă acum lui Stalin! Copiii erau flămânzi, s-au rugat. Și iată că prin trapa care ducea în pod a început să coboare un pitecos coș de nulele plin de bulci, piroști și mai multe feluri de hlebă. — Stalin v-a dat, Stalin v-a dat! — repeta întruna NKVD-istul. De atunci copiii au crezut în Stalin și n-au mai crezut în Dumnezeu.

Mărturisesc că, deși eram mici și neștiutori, am ascultat anecdota, însă n-am prea crezut-o. N-au crezut-o nici părinții noștri, când le-am povestit-o. Părea prea cu ochi și cu sprâncene. Aveam să mă conving mai târziu că întâmplarea considerată de noi incredibilă era în realitate o bagatelă, era floare la ureche, joacă de copii, ba chiar vis frumos în comparație cu încercările crîncene prin care le-a fost dat să treacă sub regimul tăcutului vecinilor noștri de la răsarit.

De întâmplarea cu piinea coborâtă cu hîrzoșul în urma rugăciunilor adresate lui Iosif Vissarionovici mi-am adus aminte recent, văzînd zăbaterile și chinurile Lituaniei. Să nu se creadă că această țară, după ce și-a declarat independența, n-a încercat cu toate rugăciunile obișnuite: și la Bush, și la Mitterrand, și la Thatcher, și la suedezi, și la norvegieni, și la refugiați, și oriunde se putea bate într-o poartă. Care poartă, în contradicție cu Biblia și în ciuda faptului că bătăile s-au auzit pe tot mapamondul, a rămas închisă. Foamea se întetea și coșul cu hlebă nu apărea de nicăieri. Ce le-a mai rămas atunci de făcut lituanienilor? Un singur lucru: să se roage lui Stalin.

Da, blocada economică și-a făcut efectul, parlamentul lituanian a fost nevoit — deși nu dorea deloc acest lucru — și s-a opus multă vreme — să declare un moratoriu de 100 de zile asupra actului privind independența Lituaniei. Kremlinul a făcut tot ce l-a stat în putință ca să obțină acest moratoriu, a instituit blocada, a ridicat tonul, a refuzat dialogul, a pus în mișcare toate mijloacele de persuasiune. A vrut să arate că el e șeful și că numai dacă te rogi lui coboară bulcile din pod. Imediat ce a fost votat moratoriul, Rijkov a telefonat Kazimirei Prunskiene, primul-ministru lituanian, că guvernul sovietic a anulat restricțiile asupra livrărilor de petrol și de alte produse către Lituania.

Ce va cîștiga această țară de pe urma umilinței la care a fost constrînsă? Speranțele sînt cuprinse în unele declarații ale premierului de la Vilnius: „Următorul pas trebuie să-l constituie negocierile”; „Se conturează ideea de a se începe convorbiri cu U.R.S.S. după formula 3+1” (adică cele trei Țări Baltice plus U.R.S.S.); „Trecem de la declararea independenței la înfăptuirea ei”. Va marșa guvernul sovietic pe aceste trasee? În condițiile în care Moscova a pus atîtea stavile în calea obținerii independenței de către republicile unionale, independență pe care vrea s-o înlocuiască cu așa-zisa „suveranitate”, este de presupus că cei de la Kremlin vor mai curînd ca după reîntregirea familiei sovietice („O uniune indestructibilă de republici libere mărează Rusia pe veci a-ncheag”, glăsuiește imnul U.R.S.S.), să împrejmuiească locul așa de bine încît nici oia răătăcită și revenită acasă, nici alte mioare să nu se mai poată răzleți de turmă.

ION D. GOIA ■

Legea presei e un articol al Constituției

Interviu cu Pierre Hutmons,
administrator delegat al „Radio-Contact” Belgia

De cîteva săptămîni, belgienii sînt martorii înfruntării dintre autorități și cel mai ascultat post de radio particular, „Radio Contact”. Cel care a aruncat mînușa este „Radio Contact”, care „și-a permis” să emită în stereo, drept deținut în exclusivitate de postul național. În comunicatul de presă al postului, așî numit acest act drept „o practică demnă de evul mediu”.

— E pentru a șaptesprezecea oară de la crearea postului „Radio Contact”, în 1980, cînd ne „batem” cu autoritățile contra monopolului acestora asupra serviciilor publice. Nu luăm termenul „ad literam”. Asemenea „lupte” fac parte din inșeși regulile democrației. De altfel, ca de fiecare dată, noi n-am făcut decît să anticipăm evoluția ineluctabilă a deciziilor politice.

— Mulți dintre cititorii noștri vor fi uimiți să afle că autoritățile belgiene au confiscat de 17 ori Radio Contact și, probabil, nu puțin vor fi cei care vor trage concluzia că atacarea postului bucureștean al Radio Contact, aflat în clădirea Institutului de arhitectură este normală (!?)

— Cînd am hotărît să oferim României acest post de radio, nu am ales întâmplător o organizație studentescă. Noi socotim că un popor care nu-și cunoaște tinerii nu știe nimic despre viitorul său; iar acela

e un popor pierdut. Scena atacării radioului a fost filmată de RTI și difuzată pe toate posturile de televiziune, șocînd profund populația. La Bruxelles sînt zilnic manifestații. În ultima vreme, ale profesorilor, ale personalului ce activează în securitatea socială, ale magistraților, polițiștilor, și nimeni nu a găsit neferesc ca aceștia să-și susțină astfel drepturile, opiniile. Cred că nimic nu definește mai clar democrația decît răspunsul lui Disraeli la interpelarea unui adversar în parlament: „Domnule, nu sînt de acord cu dumneavoastră, dar voi lupta din toate puterile mele ca să aveți dreptul să vă susțineți opinia”. Citatul nu este chiar exact redat, ceea ce, însă, nu trădează ideea.

— Ați revenit în București pentru a aduce scule și diverse elemente necesare reparării emițătorului postului de radio, ca și reportofoane, casete, alte materiale tehnice care să le înlocuiască pe cele furate ori distruse, cu prilejul atacului minerilor. Așadar, și Radio Contact București merge mai departe.

— Sigur că da. Cum altfel? Ceea ce ne îngrijorează nu este efortul material necesitat de repararea urmărilor intervenției brutale. Aș spune chiar mai mult. Pagubele materiale suferite în București în acele zile cumplite sînt infime, ra-

portate la pierderile de prestigiu. Las, deci, la o parte miliardele de dolari ce ar fi continuat să intre în România sub forma diferitelor ajutoare umanitare și spun că marea pierdere este încrederea opiniei publice internaționale. România a ocupat locul întâi în stima și dragostea oamenilor simpli din occident. Acum, toți bat în retragere. Păcat, Românii nu meritau asta. Se pot, desigur, găsi explicații pentru ceea ce s-a întâmplat în București. Faptele, însă, rămîn aceleași.

— În aceste condiții, credeți că Radio Contact București poate contribui la ceea ce numești, referindu-vă la activitatea postului bruxellez, anticipația evoluției deciziilor politice?

— Altfel nu m-aș afla aici. Întreaga presă românească, din cîte am reușit să înțeleg răsfoind ziarele și revistele, e angajată în aceeași, v-o doresc din tot sufletul, pașnică bătălie. Ceea ce mi se pare nefiresc, aș îndrăzni să spun, este nerăbdarea cu care mulți gazetari așteaptă apariția Legii presei. Într-o țară democratică, singura lege a presei valabilă este acel punct din Constituție, care declară: „Libertatea presei este asigurată prin lege”. În rest, orice conflict posibil se soluționează juridic.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Ceea ce ni se întîmplă nouă în România este valabil și în alte țări din estul Europei. Desigur, nu toate popoarele scufundate în moricla comunismului au suferit în mod strict egal, s-au stricat în aceeași măsură și trăiesc, acum, aceleași tragedii. În orice caz un sindrom polonez, unul maghiar și, bineînțeles, unul românesc s-au profilat, fiecare în forme specifice, pe drumul plin de birtoape spre democrație. Se vor scrie mii de pagini pe tema surpării moralei, a bunului simț, a instinctului religios în țările în care totalitarismul a jucat tontoroul pe capetele sclavilor. Aplauzele frenetice ale civililor și civililor bucureșteni care au salutat hăituala minerească de la mijlocul lui Iunie au, în context, valoarea unui moto așezat deasupra infernului moștenirii comuniste. Dar, dincolo de aceste tipuri de sindromuri, să mai reținem unul valabil dincolo de Prut: „sindromul tatălui”. „Le Monde” remarcă: „Homosovietic”, obișnuit de

mai bine de 60 de ani să considere unanimitatea în general — și aceea a gândirii în mod special — ca o virtute supremă, descoperă cu stupeoare că nu știe să gîndească sau, mai exact spus, că nu știe să gîndească singur”. Leonid Abalkin, director al Institutului de economie al Academiei de științe și colaborator al lui Gorbaciov, afirma nu demult că „ideologia a devenit psihologia mai multor zeci de mii de muncitori, colhoznic, agronomi, profesori, medici și conducători”. „În ce mod poate perestroikă acționa asupra conștiinței, condiție sine qua non pentru succesul perestroikă? Cum se poate acționa benefic acolo unde psihologia represivă este încă foarte vie, ancorată solid de zeci și zeci de ani?” Dacă psihanalistii sovietici — sau primii lor reprezentanți „oficiali” cel puțin — speră foarte mult în colaborarea activă cu societățile de psihanaliză occidentale, atunci vor trebui în mod necesar să analizeze propriile lor particularități

pentru a putea adapta această disciplină în plină renaștere la societatea sovietică. Va trebui, de pildă, să ia în calcul ceea ce se cheamă „sindromul tatălui”. „Acest fenomen revine în mintea oamenilor ori de cîte ori este vorba de Stalin. Adulții n-au

MONDORAMA

uitat nimic din tragica perioadă a cultului (stalinist), dar sufletul lor respinge aceste amintiri, refuză să mai creadă în ele: vinovat sau nu. (Stalin) era „tătuca” și dacă el era așa, poate sîntem și noi ca el, nu? Asta înseamnă sindromul tatălui. El există în noi ca un vaccin injectat încă din copilărie”. • Nu tot globul se zbate între sindromurile unui trecut care devine de cenușă și un viitor încă neclar. Zone întinse ale lumii sînt marcate de probleme normale pentru un public normal. Ceea ce pentru noi

pare un fason — „industria de lux” — a devenit pentru alții o chestiune de viață și de moarte. O chestiune stringentă, dar care se atacă fără violență. „International Herald Tribune” abordînd strategia produselor de lux relevă dimensiunea strategică a unei atît de impozante probleme: „Pentru Franța articolele de lux sînt ca produsele electronice pentru Japonia”, spune Christian Blanckaert, președinte la Comité Colbert, organizație comercială franceză formată din 70 de mari firme din acest sector. Într-adevăr, produsele de lux reprezintă a doua sursă de venituri din export a Franței, situîndu-se după produsele agricole dar înaintea industriei de armament.

Exporturile de coniac aduc, numai ele, 1,3 miliarde dolari. În industria model și a accesoriilor 80 la sută din venitul anual de 4,5 miliarde de dolari provine din exporturi.

Deși Parisul rămîne o Mecca a industriei produse-

lor de lux, el are de înfruntat o rivalitate în creștere din partea unor firme tradiționale din Italia ca și din partea unor relativii începători din Statele Unite și Japonia. „În timp ce italienii, cu flerul lor creator, dețin o poziție puternică în industria vestimentației, americanii sînt tari la parfumuri și vinuri”, spune dl. Blanckaert. „Japonezii fac și ei mari progrese, mai ales în ceea ce privește cosmeticele și creația de modă”. Și totuși numai Franța are o mare diversitate de concurențe ale produselor de lux, care acoperă întreaga gamă a articolelor așa-zise de prestigiu. „Franzezii încearcă să pedaleze pe industriile lor bazate pe tehnologie avansată dar, din mai multe puncte de vedere, realității îi corespunde imaginea tradițională a Franței ca producătoare de modă, parfumuri și coniac”, arată un analist francez.

RADU BUDEANU ■

Ole — '90 — o publicație de performanță

Au apărut circa 1000 de noi publicații, unele interesante, altele dornice doar să devină. Multe se ocupă, cum e firesc, de timpul nostru liber, de sport. Dintre toate, o impresie cu totul aparte o lasă publicația **Ole-90**, inspirată de la titlu pînă la ultima literă tipărită. Sub conducerea lui Marcel Popescu (director), excelent prezentată grafic de Mihail Gorpiniuculescu, această publicație editată de Asociația Ole-90 adună prestigioase semnături (Cristian Popescu, Mircea Micu, Valentin Stănescu, Ovidiu Ioanitoaia, Ioan Chirilă), cărora li se adaugă cele ale realizatorilor nemijlociți (Mihail Epure, Marcel Popescu, Mihail Gorpiniuculescu ș.a.). Primul număr, care are drept generic *Coppa del Mondo 1990*, merită citit și păstrat în bibliotecă.

Fordul privește curios spre tribuna stadionului Steaua cu farurile lui de bolid abia sosit de la o „întîlnire de gradul trei”. Model Scorpio. La volan, nimeni altul decît „răutăciosul” cu crampoane care l-a înțepat de două ori fără milă pe sărmanul Dasaev. Semnându-i cu șuturile dosarul de pensionare. „Poate citesc în ziare că și mașina mi-a fost dăruită de Fiorentina, spune Lăcătuș. Numai eu știu ce cură de slăbire a făcut portofelul meu pentru această bucurie. Au scris unii că Mariana tot strimba din nas alegînd vile. Că eu am provocat cartonașele ca să-mi degajez timpul pentru tratativele cu clubul italian. Fault la adevăr! Antrenoarea mea cu fustă n-a văzut nici măcar o cărămidă de la vreo casă așa zis oferită. Iar eu m-am întîlnit o singură dată, cîteva ore, cu directorii Fiorentinei pentru semnarea acordului de transfer. În rest, am stat în cantonament antrenîndu-mă chiar înaintea meciului cu Irlanda. Deși o suspectă severitate mă expedia pe coji de nuc. Faultul meu asupra lui Maradona a fost de joc. Dacă nu era vorba de marea vedetă, se dicta o banală lovitură liberă. În cealaltă partidă, am întîrziat în fața balonului fiindcă Lung încă nu aranjase zidul. De altfel, apoi mi-am mușcat pe tușă buzele pînă la sînge. Eram sigur că aș fi înscris din ultimul penal. Deși Timofte execută de regulă foarte bine. Dar emoția

Lăcătuș forțează porțile Florenței

lui de boboc la mondiale i-a jucat festa. L-am îmbrățișat căci știu ce înseamnă să fii îngrunchiat.”

Îi spuneam că numai el, Schillaci și Klinsmann au arătat că știu să zdrănușcă o apărare pînă a o aduce în pragul disperării. „Lista cu astfel de meseriași e lungă: Baggio, Donadoni, Caniggia și alții”. Regretă că n-a avut cum să-și facă probă la driblinguri și curse în fața brazilianului Branco. „E drept că, din tribune, unele jonglerii ale mele au părut că vor să fure privirea managerilor. Le-am făcut căci simțeam că-mi iese totul ca uns. Un drăcușor îmi șoptea că și așa le putem arăta

clasa echipei. Mai apoi, jocul meu și-al altora a cam scris. Nu am prins nici zile prea grozave, ne-a mai înmuiat și căldura. Irlandezii au demonstrat și cu alții că reprezintă o echipă extrem de incomodă. Băieții au alergat, s-au zbatut, dar acea scripărie urmată de gol n-a apărut. Poate nu trebuia să mizăm doar pe o zvicnire individuală și să asalăm continuu.”

Îi smulgem cu forcepsul numele echipelor venite să-i facă curte. „Fiorentina, Köln, Borussia, Dortmund, Manchester. I-am ales pe italieni căci se apropie mai mult de temperamentul meu”. Nu se teme că improvizările lui în careu ar

putea suna fals lingă matematica fotbalistică a lui Lazaroni. „E imposibil ca un brazilian să folosească doar hăturile pentru fantezie. Și-apoi doresc cu orice preț să arăt tot ce știu în calcio. Și, de ce nu, să câștig bani. La 30 de ani voi spune adio terenului și măntorc la Brașov. Nu-mi doresc postul de antrenor. La felul meu de a fi aș face rost urgent de un infarct. Poate manager la club”. A oferit banii obținuți la mondiale lui Iovan pentru o operație în clinica de la Napoli. Imprevizibil în viață ca și pe extremă. „Pe cît de arțagos e în teren, pe atît de împăciuitor se poartă acasă, povestește Mariana Lăcătuș, legată de la 15 ani de Marius printr-un frumos love-story pe o stradă de la poalele Timpei. Un copil mare”.

La miez de noapte, au ajuns din Italia la București. A doua zi, Lăcătuș asista la primul antrenament al lotului Stelei. „Acum cîțiva ani, s-a pornit la drum doar cu 2-3 valori. Restul eram noi, cei fără nume, abia veniți. Acum, chiar în absența noastră, sint convins că Steaua va reuși să construiască o nouă echipă, capabilă să nu facă de ris firma”. Cum te vei descurca Marius dacă Fiorentina va intersecta în viitor orbita Stelei în cupele europene, căci Mariana a declarat ferm că rămîne o suporteră fidelă a formației din Ghencea?

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Dacă v-a plăcut „Flacăra” și doriți un supliment, dacă nu v-a plăcut „Flacăra” și doriți altceva.

NU UITAȚI există supliment, există alternativă, pentru că există :

Mulți dintre domniile voastre n-au văzut măcar această superbă revistă color în 32 pagini (costă numai 15 lei) pentru că oferta este spectaculos depășită de cerere. Certitudinea primirii revistei FLACĂRA-BIS vine doar odată cu abonamentul. Abonamente se primesc, așa cum se primesc și pentru „Flacăra” și „Rebus”. Nu credeți în zvonul că nu s-ar face abonamente, chiar dacă vi-l spune vreun salariat al poștei. Telefonati-ne sau scrieți-ne imediat și vă vom abona noi.

Pentru cititorii noștri din țară — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în Occident !

Pentru cititorii noștri din străinătate — în curînd un concurs care vă poate oferi o excursie gratuită în România !

Pentru doamnele și domnișoarele frumoase și inteligente, indiferent de vîrstă — în curînd concursul MISS-BIS !

Pentru domni — o șansă de a face parte din juriu !

Pentru cititorii noștri din străinătate

Bine ați re-venit în România !

Ne pare bine dacă ați devenit cititori ai edițiilor noastre internaționale !

Nu uitați ! Și alți români vor să citească „Flacăra”. Și alții vor să citească „Flacăra-Bis” și „Rebus”. Spuneți-le prietenilor și cunoștințelor domniilor voastre că ne face plăcere să-i ăștim între cititorii noștri. Pentru S.U.A. și Canada, ediția noastră internațională vă stă la dispoziție. Abonamentele se pot face prin agentul nostru de difuzare AMEROM CORPORATION, P.O. BOX 1528, L.I.C., New York 11101, Tel. (718) 726-2613, telex. 494 9340 BICUI, Attn.: Mr. Dinu C. Surescu. Pentru abonamente în alte țări, adresați-vă Editurii „Presa liberă” sau direct redacției.

Vă așteptăm, de asemenea, scrisorile, eventualele colaborări, sugestiile, preferințele și, desigur, dată fiind ampla difuzare a publicațiilor noastre, vă primim cu plăcere ofertele de publicitate.

FLACĂRA - PUBLICITATE

Publicațiile „FLACĂRA” și-au deschis paginile, așa cum se practică în presa de cea mai bună calitate din întreaga lume, informațiilor publicitare. În „Flacăra”, în „Flacăra-Bis”, în „Rebus”, anunțurile dumneavoastră au un mare succes garantat pentru că, așa cum se știe, publicațiile noastre de mare tiraj au avantajul de a se adresa cititorilor din toate mediile sociale. În plus, la cererea dumneavoastră, cu profesionalismul care le e propriu, redactorii și designerii noștri vă pot ajuta să vă prezentați reclamele în deosebite condiții grafice, să vă formulați ofertele sau cererile în cele mai convingătoare formulări.

Citind cu încredere publicațiile noastre, cei pe care-i informați prin anunțurile dumneavoastră publicitare vă vor acorda aceeași încredere. Nu-i dezamăgiți, evitînd să apelați la serviciile noastre publicitare.

Acolo unde apare imposibilul, apelați la experiența noastră ! Chiar dacă vă propuneți să vindeți nisip în Sahara sau frigider la Polul Nord, aveți o șansă. Această șansă este „FLACĂRA” !

Relații suplimentare obțineți la tel. 17 60 10, 17 60 20, interior 2542 în zilele de marți, miercuri, joi, orele 10-12. Pentru urgențe deosebite — și interioarele 2002, 2558.

**VENIȚI
vedeți
COMPARAȚI
cumpărați
și
o să
înțelegeți
că PAPAGALUL
58-22 Myrtle Ave. 718-821-2785
din Ridgewood
este
UNIC**

Vizitați în incinta magazinului secția de
prăjituri executate de maestrul NITĂ

**Renunța cofetărie
NITA'S
EUROPEAN BAKERY**
40-10 Greenpoint Ave.
Sunnyside, N.Y.
Tel. 718-784-4047

multumeste clientelei sale
care o onorează cu comenzi
transmise și aminteste amato-
rilor că în galanteriile cofe-
tăriei se află permanent pro-
duse noi, de cea mai bună ca-
litate.

**NU UITAȚI:
RENUMELE NOSTRU STĂ ÎN
CALITATEA PRODUSELOR!**

FAC RECLAMĂ ÎN REVISTA „FLACĂRA” CUNOSCUTE FIRME DIN NEW YORK

IN MANHATTAN ȘI BRONXI
DR. MIRCEA GABRIEL PĂUNESCU D.D.S.
LICENȚIAT AL NEW YORK UNIVERSITY ȘI 20 ANI EXPERIENȚA MEDICALĂ
VĂ ASIGURĂ LA CELE 2 CABINETE
STOMATOLOGICE DIN
MANHATTAN (72 ST.) ȘI
BRONX (FORDHAM RD.)
FOATE TRATAMENTELE DENTARE
PREȚURI ACCESIBILE ȘI ÎN RATE! *ACCEPTĂM ASIGURĂRI! *TOATA SAPTAMINA DE LA 10 - 20

PRIMA CONSULTAȚIE GRATUIT
■ METODĂ ULTRAMODERNĂ DE PROFILAXIE
■ CORECTURĂ ESTETICĂ (BONDING)
■ PROTEZARE IMEDIATĂ
■ TRATAMENTE ORTHODONTICE
(ALINIAREA DINTILOR)

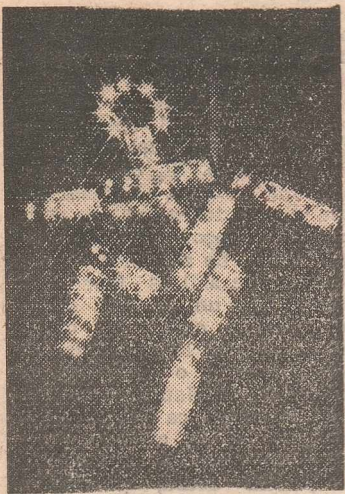
ÎN BUCUREȘTI
*Tel. (212) 873-3033
(212) 562-2612

■ CUMPĂR automobile de epocă, plata avantajoasă. Aștept provincia. București — 15.02.28.

■ CUMPĂR vilă sau casă la Sinaia, Predeal. Aștept oferte la București, tel. 15.02.28.

Italia '90

Lambada continuă!

Din întâmplare — sau nu — revista **Flacăra** a atribuit cuvântului „Lambada” conotații politice și termenul — conjugat, declinat — a făcut și face carieră.

Tot dintr-o întâmplare — sau nu — într-un supliment al nostru — „Coppa del mondo” în România — apărut înainte de campionatul mondial de fotbal — am legat „Lambada” — cîntecul rege al anului — de sportul rege. A fost, din nou, o anticipare care s-a con-

firmat. Fiindcă nimănui nu i-a scăpat — mai ales celor care au participat la fața locului la desfășurarea marii competiții — insistența cu care organizatorii au asociat popularul cîntec de „Coppa del mondo”.

Dar a fost cu adevărat vorba de o mare competiție? N-a fost cumva mult zgomot pentru nimic?

Aproape toți au lăudat organizarea, cu epitete din cele mai alese.

Dar specialiștii în materie susțin aproape în unanimitate că partidele la care au asistat au fost, de cele mai multe ori, de un nivel tehnic scăzut, că nici o stea n-a strălucit cu adevărat printre multele stele ale acestui campionat.

A fost mai mult, spun unii, un fel de „lambadă”, în care n-au lipsit surprize ca eliminarea Braziliei, Olandei, U.R.S.S.-ului din fazele superioare ale întrecerii sau ca as-

censiunea pe care a cunoscut-o Camerunul.

O altă surpriză — calificarea în finală a Argentinei care, cu excepția unei singure partide, a jucat șters, neconvins pentru cartea sa de vizită.

Dar cea mai mare surpriză — eliminarea Italiei care a câștigat totuși finala mică.

Italianii se vedeau încă înainte de începerea campionatului mondial drept câștigătorii „Coppa del mondo”.

În orașele din peninsula, la ora cînd ei disputau vreo partidă, pe străzi nu se mai afla decât vreun neinspirat care își vinduse televizorul. Ceilalți, tineri sau vîrstnici, pasionați de fotbal sau nu, se aflau în fața micului ecran pentru a savura încă o victorie a elevilor lui Vicini. Iar după cele 90 de minute de joc, mulțimi uriașe, cu steaguri și pancarte, inundau piețele orașelor

strigînd pînă tîrziu „Forza Italia”.

După ce au ratat marea finală „Coppa del mondo” le-a părut italienilor un spectacol inutil, obositor de lung, chinător chiar, pe care cineva se încăpățînează să-l țină pe afiș în ciuda impopularității lui.

Și totuși, finala trebuia să se joace, chiar dacă protagoniștii reprezentației sînt alții decît cei programați de infierbîntății tifosi.

Soarta a surins, pînă la urmă, după un meci nedemn de o mare finală, R.F.G.-ului.

Sărbătorea care a urmat la sfîrșitul „Coppa del mondo” n-a avut aproape nici o motivație în ceea ce s-a petrecut pe terenurile de fotbal italiene între 8 iunie și 8 iulie.

Indiferent însă cum a fost, Lambada continuă triumfătoare.

GEORGE ARION

— Ați reprezentat, Ion Voinescu, ani de zile, ținta bombardamentelor de la 11 m. Cum se „aude” din poartă zicerea: nu există penalty apărât, ci doar prost executat?

— Ca un șut în bară. Portarul nu este doar o victimă resemnată în fața gîdelui sau fițelor hazardului. Ci un duelist cu șanse egale. Capabil să decidă el scorul încrîncenatei înfruntări care pe care. Așa că, o execuție perfectă a loviturii poate fi parată dacă portarul câștigă jocul de-a v-ați ascunselea dintre psihicul lui și al adversarului.

— Cînd își aranjează mingea, înaintașul pare o cobră hipnotizîndu-și cu ochi de oțel prada.

— În acel moment, jucătorul aruncă, ca-ntr-o doară, o ochiadă spre un colț al porții. Acolo va trage, sau vrea să te păcălească? Privirile caută să se furișeze adînc în mintea celui alt. Ca la pocher cînd vrei să prinzi cacealmaua. Simți că-ți troznesc nervii de tensi-

une. Câștigă cel ce va reuși să încalece voința celui alt. Portarul trebuie să aibă tăria psihică de a aștepta ca o stană de piatră pînă piciorul lovește balonul. Cumplit de greu! Eu le-am opus și o contrafentă. Cînd atacantul pendula picio-

pînă și-a antrenat tăria de a aștepta momentul lovirii mingii. Unii portari aleg un colț cu „ochi închisi” și plonjează. Falimentar! Ești agățat de renghiurile norocului ca la loz în plic.

— N-au toți explozia și de-

11 m, v-ați ascunselea cu publicul

rul, simulam de pe loc cu genuchiul o plecare spre colțul vizat. Fără însă să plonjez. Întrînd că am căzut în capcană, șuteurul se relaxa și trăgea în partea opusă. De obicei doar plasat, fără intensitate. De-abia atunci mă aruncam. Am apărât cam 70% din penaltiuri, subordonîndu-le voința prin așteptare și contrafentă. Patru ani am lucrat cu Dukadam

tenta lui Voinescu-Top! Cel care atingea bara de sus cu bombeul.

— Sigur, intervin și anumite înzeștrări native. Dar aceste calități se mai și construiesc. Ani de zile m-am aruncat după o mînușă ca să n-o las să atingă pămîntul. Totul e o muncă uriașă. Păcat că Lung, un mare portar, a suferit de coloana vertebrală înainte de

mondiale. M-a rugat după accident să-l ajut la antrenamente. N-am putut să insistăm pe 11 m nefiind complet refăcut. Săritura de pe loc, după aceea așteptare, face mult mai dur contactul cu solul. Și eu, după vreun accident, cînd simteam că nu sînt în plenitudinea forțelor, porneam cu o cli-

pă înainte de șut. Apare fără să vrei instinctul de conservare. Dacă Silviu se prezenta complet valid! Să fi avut puterea să mai aștepte o fracțiune de secundă la șutul acela, cînd cițiva milimetri blestemăți au lipsit pînă la traiectoria balonului. Mare păcat! A apărât de 10 cu sovieticii, de 9 cu Argentina și Irlanda, de 7-8 cu Camerunul. Oricum s-a instalat alături de Zenga și Van Breukelen în fotoliile de onoare ale portarilor după acest campionat mondial. În rest, mai sudăm noi o garnitură de talente că nu-i un sfîrșit de lume.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Flacăra

EDITURA
„PRESA LIBERĂ”

Stan Pelteacu
Ion Ciulescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF:

George Arion

Redactori șefi adjuncți:

Constantin Dumitru

Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): Dorin Gherghinescu, Mihail Găltănuș, Liana Tașos, Reghina Vărci.

■ CULTURĂ-INVĂȚĂMÎNT (2569): Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mureșan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Eduard Constantinescu, Elena Ghera, Gig Motoianu, Victor Rădulescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanta Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție Răzvan Bărbulescu (2128) Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjunct Tudor Octavian (1457) Adrian Mitu, Alexandru Păsărin, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interloarele trecute în paranteze de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjunct: 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia); secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

TIPARUL:

Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini

3 lei

ÎN „FLACĂRA”

FAC RECLAMĂ

CUNOSCUTE

FIRME

DIN NEW YORK

FOREST AVE. 68-38 N.Y.
RIDGEWOOD
VIKY SIMIONESCU

TEL. (718) 417-1818
(718) 417-1989

OFERĂ EXCURSII LA PREȚURI
CONVENABILE

REZERVĂRI HOTELURI ȘI MAȘINI
ORIUNDE ÎN LUME

FACILITĂRI DE ACTE:
CHEMĂRI ȘI TRADUCERI

VIZE PENTRU EMIGRARE, IMIGRARE ȘI
SPONSORĂRI TEL (201) 866 1187

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

În ultima săptămînă vremea în regiunile țării noastre a fost puternic marcată de advecția unor mase de aer mai rece, din regiunile de latitudini mai nordice. Aceasta mai bogată în umezeală a determinat multă instabilitate termodinamică concretizată prin averse de ploaie, frecvente descărcări electrice și susținute intensificări de vînt în Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova. În celelalte regiuni, aceste fenomene

au fost mai puțin violente și s-au semnalat doar pentru scurt timp. Regimul termic a fost puternic diferențiat pe regiuni: în Banat, Crișana și Maramureș a fost aproape întreg intervalul în jurul celui normal acestei perioade, în Transilvania și Moldova ușor mai ridicat la început, iar apoi cu 3°-5° mai scăzut. În restul țării răcirile a a fost mai spectaculoasă: în primele zile ale intervalului s-au atins în multe localități 36°, 37°, iar în ultimele zile mercurul termometrelor n-a ajuns decît pînă la 22°-26°, deci cu 3°-4° mai puțin decît mediile multianuale.

În următorul interval de prognoză structura barică la nivel european nu va suferi mo-

dificări importante, cu implicații majore în aspectul vremii în țara noastră. Astfel așteptăm ca în următoarele zile cele mai mari șanse de ploaie să rămînă regiunile nord-vestice și nordice. În restul țării acestea sînt mai reduse, deosebi în Oltenia, Muntenia și Dobrogea. Intensificările de vînt, asociate cu instabilitatea termodinamică de după amiază se vor semna doar izolat în Crișana, Maramureș și Moldova. Circulația predominant vestică, deosebi la latitudini mai mari de 50°N va favoriza o încălzire treptată a vremii în toate regiunile. Dacă în primele zile termometrele vor înregistra valori minime cuprinse în general între 7° și 15°, izolat chiar mai scăzu-

te și valori maxime între 16° și 26° în a doua parte a intervalului vor crește în medie cu 7° C. Astfel temperaturile maxime diurne cele mai ridicate, 30°-34° C se vor înregistra în sudul țării, iar cele mai scăzute vor fi cuprinse între 23°-26° în regiunile nordice. Dimineata, la orele celor mai mici temperaturi mercurul termometrelor vor înregistra 10°-18° chiar mai ridicate pe litoral.

Pe cei aflați în concediu la mare îi informăm că vremea va fi predominant frumoasă și în încălzire treptată. Cei ce au preferat muntele vor avea o vreme ușor instabilă, cu șanse semnificative de ploaie în cursul după-amiezilor.

IOANA MAȘEK

ULTIMA ORĂ

Cuptor, tu ești

măreață vatră

călită-n foc de bălăii

puternică și apărută

de brațe tari

și ce-o mai fi